

Årsrapport for Pædagogernes Pensionskasse

Kort og godt om Pensionspakken 2015

Årets
afkast
4,8 pct.

Gennemsnit
2003-2015
6,5 pct.

Gennemsnit
2009-2015
10,1 pct.

Afkast for medlemmer op til og med 50 år.

Pensionspakken

- et sikkerhedsnet i alle livets faser

Forsikringer

**Pensions
pakken**

Hvis du får offentlig førtidspension – **før** du fylder 62 år

- Invalidepension (årlig udbetaling til 65 år – før skat) **87.000 kr.**
- Invalidesum (engangsudbetaling – skattefri) **255.000 kr.**

Hvis du får en kritisk sygdom – **før** du går på pension*

- Sum ved kritisk sygdom (engangsudbetaling – skattefri) **100.000 kr.**

Hvis du dør **før** du går på pension*

- Dødsfaldssum (engangsudbetaling – skattefri) **800.000 kr.**
- Børnepension til hvert barn under 24 år (årlig udbetaling til 24 år – før skat) **32.000 kr.**

* Dog inden du fylder 70 år.

Bidragsprocent af løn:

Assistenter og Pædagoger **14,37**

Ledere **16,02**

Assistenter og Pædagoger gældende fra 1. juli 2016. Ledere gældende fra 1. april 2016.

Indholdsfortegnelse

Ledelsesberetning	1
2015 – et godt og skelsættende år i Pædagogernes Pensionskasse, PBU	1
Formueafkast	2
Enklere og billigere pension	2
Livscyklus – aldersafhængig investeringspolitik	3
Andre aktiviteter	4
Forventninger til 2016	4
Om PBU	5
Resultat, balance og egenkapital	7
Risikostyring	9
Pensionsvirksomhed	11
Investeringsvirksomhed	13
PBU's ledelse	14
Bestyrelsen, delegeretforsamlingen og daglig ledelse	16
Bestyrelsens ledelseshverv	18
Direktionens ledelseshverv	19
5-års oversigter: Hovedtal og Finanstilsynets nøgletal	20
Påtegninger	22
Ledelsespåtegning	22
Den uafhængige revisors erklæringer	23
Resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse	25
Balance – Aktiver	26
Balance – Passiver	27
Egenkapitalopgørelse	27
Noter	28

Ledelsesberetning

2015 – et godt og skelsættende år i Pædagogernes Pensionskasse, PBU

Ved indgangen til 2016 er overgangen til markedsrente, som startede i 2003, fuldt gennemført. Senest er der indført livscyklus – aldersafhængig investeringspolitik – for både pædagoger, der sparer op, og for pædagoger, der får udbetalt pension. Bestyrelsen mener, at en markedsrenteordning giver den bedste mulighed for at føre en investeringspolitik, der sikrer pædagogerne en høj pension.

Pensionsordningen er sideløbende forenklet, og langt de fleste pædagoger er nu på en fælles ordning og med ensartede forsikringsdækninger i en gruppeordning. Forsikringsdækningerne er sammensat for præcist at dække pædagogernes behov. Der er endvidere mulighed for enkelte tilvalg fx for ledere med højere løn og ønske om større dækninger.

Bestyrelsen kan derfor med tilfredshed konstatere, at den gældende forretningsmodel ved udgangen af 2015 som planlagt er gennemført og udtømt. Dette er skelsættende og på baggrund af den styrkede, fremtidssikrede og forenklede pensionsordning har bestyrelsen besluttet en ny forretningsmodel, hvor målet er at sikre pædagogerne en høj udbetaling for hver indbetalt krone.

Der er opnået gode resultater i 2015 som understøtter målet om en høj udbetaling:

- Lave omkostninger. Administrationsomkostningerne er igen faldet og udgør 285 kr. pr. medlem mod 398 kr. i 2014. Dette skyldes delvist en momsrefusion fra SKAT, men også i høj grad, at forenklingen af ordningen medfører betydelige besparelser på administrationen af ordningen, mens overgangen til markedsrente ligeledes medfører, at en større andel af ressourcerne anvendes på investeringsområdet.
- Formueafkastet på markedsrente udgør på livscyklus 4,8 pct. for medlemmer under 51 år – hovedparten – og afkastet har i gennemsnit været på 3,7 pct.
- Medlemmernes betaling for forsikringsdækninger er nedsat til 350 kr. pr. måned i 2016 mod 500 kr. ved indgangen til 2015, altså en nedsættelse på 30 pct. Dette giver højere alderspension.

I 2016 og frem vil den nye forretningsmodel blive implementeret.

Fokus er på at udnytte fordelene ved den enkle ordning til yderligere at nedbringe omkostningerne til administration og på investeringsområdet at tilpasse investeringsrisikoen på livscyklus og at nedbringe investeringsomkostningerne yderligere. Dette vil styrke PBU som en attraktiv pensionsordning for pædagoger. Ydermere indføres stabiliseret udbetaling af pensioner på markedsrente. Pædagogerne får med udgangspunkt i deres fulde opsparing – depotet – udbetalt pension med udgangspunkt i forventninger til afkast, omkostninger og levetid.

Formueafkast

Formueafkastet på markedsrente udgør på livscyklus 4,8 pct. for de yngste medlemmer under 51 år, som er hovedparten af medlemsgruppen. Afkastet på livscyklus har i gennemsnit været 3,7 pct. PBU's medlemmer har i 2015 fået mere end 2,5 mia. kr. inkl. bonus, herunder bonus ved overgang til markedsrente, indbetalt på deres depoter.

Det gennemsnitlige årlige formueafkast på markedsrente har for 7 års-perioden 2009 til 2015 udgjort 10,0 pct. og 6,4 pct. siden markedsrenteordningens start i 2003.

Tabel 1. Gennemsnitligt formueafkast i markedsrente

Gennemsnit	Gennemsnit		
2003-2015	2009-2015	2015	2014
6,4%	10,0%	3,7%	10,2%

PBU's markedsrenteordning giver efter bestyrelsens opfattelse medlemmerne en bedre mulighed for en højere forrentning og dermed en højere pension end hvis opsparingen var sket i en gennemsnitsrenteordning.

Den gennemsnitlige årlige depotrente til medlemmerne efter skat og omkostninger har siden markedsrenteordningens start i 2003 været 5,3 pct. Dette er betydeligt højere end inflationen i samme periode og medlemmernes købekraft af pensionen er derfor øget.

Enklere og billigere pension

PBU's markedsrenteordning blev etableret i 2003, og siden da har PBU arbejdet målrettet på, at alle medlemmer er på markedsrente. Det strategiske mål har været og er at sikre medlemmerne en høj udbetaling pr. indbetalt krone.

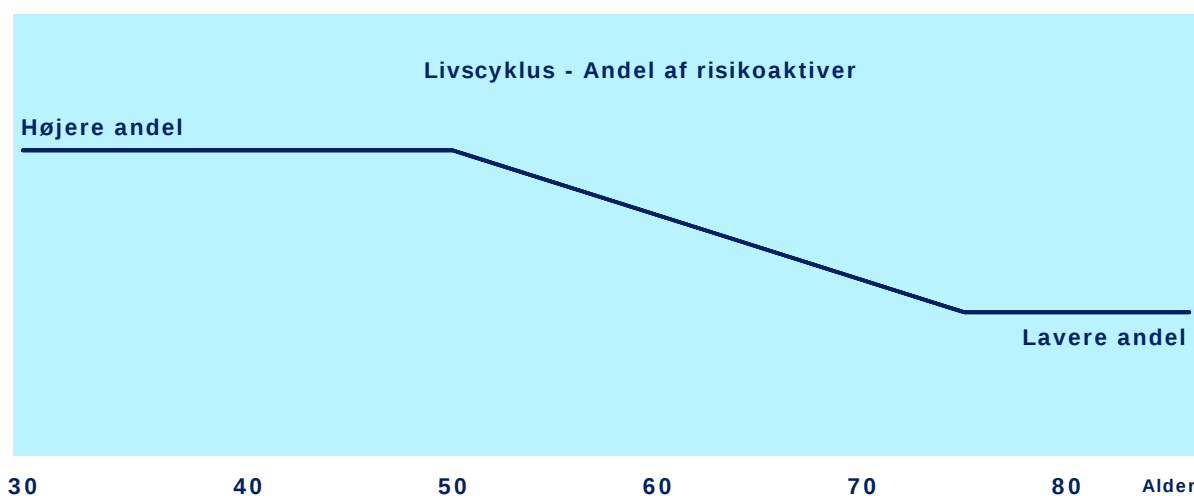
PBU var en af de første arbejdsmarkedspensionsordninger, der indførte markedsrente og efterfølgende har der været en bevægelse i branchen mod markedsrente, blandt andet i lyset af skærpede kapitalkrav til ordninger med gennemsnitsrente. Markedsrenteordningen giver PBU bedre mulighed for at føre en langsigtet investeringspolitik på pædagogernes vegne.

PBU leverer en enkel ordning med lave administrationsomkostninger, og alle medlemmer har den samme ordning. Det betyder, at der kan kommunikeres ud fra samme grundlag og dermed opnås en gennemsigtighed, der er unik på pensionsmarkedet.

I 2015 er alderspensionisterne flyttet til markedsrente, og mange har i den forbindelse fået forbedret den udbetalte pension. Primo 2016 flyttes aldersopsparingen for invalidepensionister ligeledes til markedsrente.

Livscyklus – aldersafhængig investeringspolitik

Fra 1. januar 2015 har PBU indført livscyklus i pensionsordningen. Formålet med livscyklusmodellen er at sikre mulighed for en aldersafhængig investeringspolitik, særligt at medlemmerne i de yngre år har en større andel af risikofyldte aktiver. Risikofyldte aktiver forventes at give et højere afkast og dermed et større depot på langt sigt, som giver en højere pension. På livscyklus falder andelen af risikofyldte aktiver i takt med alderen, og når pensionstidspunktet nærmer sig – eller er nået – vil andelen af risikofyldte aktiver være lavere og obligationsandelen tilsvarende højere.

Faldende omkostninger giver højere pensioner

Omkostningerne til administrationen af pædagogernes pensionsordning er igen faldet i 2015. Administrationsomkostninger pr. medlem udgør 285 kr. i 2015 – et fald fra 398 kr. i 2014. PBU's pensionsordning har derfor nogle af markedets absolut laveste administrationsomkostninger. Omkostningsprocenten, der viser omkostningerne til administration af medlemmernes pensionsordning i forhold til de indbetalte bidrag fra medlemmerne er faldet til 1,3 pct. mod 1,8 pct. i 2014.

Overgangen til fuld markedsrente, forenklingen af ordningen og en målrettet anvendelse af digitalisering giver baggrund for en mere effektiv administration og en ændret organisation. Dette giver lavere administrationsomkostninger både i PBU's egen administration og hos PBU's outsourcing partnere. Omvendt er fokus på investeringsområdet styrket, hvorved investeringsomkostningernes andel af de samlede omkostninger er øget.

PBU har i 2015 indgået forlig med SKAT og ATP Pensionsservice om tilbagebetaling af for meget betalt moms i perioden 2001-2008, hvor ATP Pensionsservice administrerede pensionsordningen. Baggrunden for forliget var en afgørelse ved EU-domstolen. Dette har også medvirket til faldet i administrationsomkostningerne i 2015. SKAT har ultimo 2015 udsendt et såkaldt styresignal om betydningen af EU-dommen for momspraksis for danske pensionskasser, herunder PBU. Jf. note 13 i regnskabet er det usikkert, hvad styresignalet konkret indebærer for PBU, men det forventes at

medføre en lavere momsbetaling på den outsourcete administration fremover, og dermed lavere administrationsomkostninger. Hertil kommer en forventet tilbagebetaling af betalt moms for perioden 2007 til nu.

Andre aktiviteter

Medlemsudvikling

Antallet af betalende medlemmer er stabilt, jf. tabel 4 side 11, på trods af et pres på de kommunale budgetter. Antallet af pensionerede medlemmer er stigende, men udgør fortsat en lille andel af den samlede medlemsbestand.

Livsforsikringsselskabet A/S

Medlemmer med supplerende pensionsopsparing i PBU Weekendpension er overført til PBU ved en bestandsoverdragelse i 2014, og disse medlemmer har i den forbindelse fået endnu lavere omkostninger. I forlængelse af bestandsoverdragelsen er der i 2015 sket en solvent likvidation af Livsforsikringsselskabet, og selskabet indgår således ikke i koncernbalancen ved udgangen af 2015.

Forventninger til 2016

PBU forventer, at 2016 vil vise en fortsat stabil udvikling i medlemsantallet og i bidragsbetalingen, om end der er usikkerhed om de kommunale budgetter.

Medlemmernes afkast forventes langsigtet positivt påvirket af overgangen til markedsrente med aldersafhængig investeringspolitik (livscyklus). Selvom 2016 er startet med fald på aktiemarkederne og en stigende usikkerhed, er forventningerne ved årets start til udviklingen i hele 2016 fastholdt.

PBU forventer et lidt lavere afkast af investeringerne i 2016 sammenlignet med 2015.

Der forventes et fortsat faldende omkostningsniveau, da arbejdet med at udnytte fordelene i den nye ordning fortsætter i 2016. Heri indgår en fortsat udvikling af den nye forbedrede hjemmeside og medlemsportal pbu.dk, der blev introduceret i 2015. Dette vil øge digitaliseringen af PBU.

Ligeledes vil der i 2016 være fokus på en fortsat nedbringelse af investeringsomkostningerne.

Der har i perioden efter 31. december 2015 – statusdagen – og frem til regnskabets aflæggelse ikke været begivenheder, som påvirker årsrapportens overordnede konklusioner.

Om PBU

PBU's forretningsmodel

PBU er en arbejdsmarkedspensionsordning, der efter aftale mellem Kommunernes Landsforening og Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) leverer et konkurrencedygtigt livsforsikrings- og pensionsprodukt til pædagogerne.

PBU er til for pædagogerne. PBU tager derfor ansvar for at sikre, at pædagogernes pensionsordning reelt dækker pædagogernes behov såvel i arbejdslivet som i pensionstilværelsen.

Rammerne for udøvelsen af dette ansvar har PBU's bestyrelse fastlagt i en forretningsmodel for pensionskassen. Forenkling af pensionsordningen og fuld overgang til markedsrente var centrale elementer i den hidtidige forretningsmodel. Disse projekter er nu i hus og på den baggrund har bestyrelsen besluttet en ny og fremadrettet forretningsmodel for pensionskassen. Målet er at sikre pædagogerne en høj udbetalt pension for hver indbetalt krone.

Da pensionsordningen er på markedsrente er investeringsområdet centralt i den nye forretningsmodel, og det samme er medlemmerne og ikke mindst styringen af medlemmernes investeringsrisiko. Pensionsordningens konkurrencedygtighed vil blive målt i forhold til markedet, da forretningsmodellen også indebærer et mere udadvendt og kommercielt fokus end tidligere. Pensionsordningen er ved indgangen til 2016 konkurrencedygtig på omkostninger, afkast og de forsikringsydelse, der tilbydes. Dette søges selvfølgelig fastholdt og herudover søges en større og stærkere kobling mellem udviklingen af pensionsordningen og medlemmernes ønsker og forventninger. Dette gøres bl.a. gennem medlemsundersøgelser.

Samfundsansvar

PBU opfatter arbejdet med samfundsansvar som en vigtig og integreret del af sin virksomhed. I dette arbejde har PBU ud fra en betragtning om væsentlighed valgt at fokusere på sin investeringsvirksomhed. PBU er tilsluttet FN's "Global Compact" og indarbejder hensyn til menneskerettigheder, sociale forhold, miljø- og klimamæssige forhold samt bekæmpelse af korruption i sine investeringer og i sin aktive ejerskabsstrategi.

PBU redegør for sit samfundsansvar i den årlige rapportering til Global Compact i henhold til Bekendtgørelse om årsrapporter for tværgående pensionskasser § 132.

Rapporten "Rapport om Samfundsansvar 2015" er tilgængelig både på PBU's hjemmeside <http://ipaper.ipapercms.dk/PBU/PBU/RapportomSamfundsansvar2015/> og på Global Compacts hjemmeside www.unglobalcompact.org. Rapporteringen redegør for PBU's aktiviteter og resultater og dækker væsentlige udfordringer og dilemmaer i investeringsvirksomheden. PBU har åbenhed omkring alle noterede aktieinvesteringer. På pbu.dk findes en liste over aktuelle aktieinvesteringer.

Udøvelsen af aktivt ejerskab sker i samarbejde med PBU's eksterne rådgiver BMO Global Asset Management, der overvåger pensionskassens investeringer og rapporterer til PBU om eventuelt brud på lovgivning og internationale konventioner samt om væsentlige udfordringer for virksomhedernes langsigtede værdiskabelse. Overvågningen følges op af dialog med selskaberne om sociale, miljø- og klimamæssige og etiske forhold samt af stemmeafgivning på børsnoterede virksomheders generalforsamling. I november 2015 besøgte bestyrelsen BMO Global Asset Management i London, hvor man modtog en redegørelse for tilgang og arbejdsmetode og en grundig status over aktiviteter og resultater.

I 2015 har PBU sammen med andre investorer fx været i dialog med et større antal olie- kul- og gasselskaber om risikoen for værditab med relation til regulering af CO2-udledninger og de lave markedspriser. PBU har ligeledes via sin eksterne rådgiver præciseret forventningerne til virksomhedernes håndtering af sikkerhed og arbejdsmiljø i minedrift, der følger af FN Global Compact's princip om beskyttelse af arbejdstagerrettigheder. Disse aktiviteter er nærmere beskrevet i Global Compact-rapporten.

Videnressourcer og strategisk udvikling i PBU

PBU har valgt en organisering, hvor den daglige administration af medlemmernes pensionsordninger, regnskabet, formuen og investeringerne mv. er outsourcet til eksterne leverandører. Det sikrer stor driftsfordele samtidig med, at ledelsen i PBU kan have fokus på strategi- og produktudvikling. Organiseringen betyder, at pensionskassen har en relativt lille og specialiseret medarbejderstab.

Kommunikation og digitalisering

Det er vigtigt for PBU, at medlemmerne har kendskab til og opmærksomhed om deres pensionsopsparring og forsikringer. PBU's arbejde mod en enkel og gennemsigtig pensionsordning er en forudsætning for den klare og forståelige dialog med og kommunikation til medlemmerne.

Der er i januar 2015 lanceret en ny integreret hjemmeside/medlemsportal, som giver mulighed for en mere målrettet og personaliseret kommunikation til medlemmerne. Den nye løsning tilbyder øget tilgængelighed, da løsningen kan anvendes uanset, om medlemmet bruger pc, smartphone eller tablet til at komme i kontakt med PBU.

Der er fortsat fokus på digitaliseringen i PBU, som indebærer, at medlemmerne i flere og flere sammenhænge skal betjene sig selv via nye digitale løsninger. Det betyder både lavere omkostninger til administration og en bedre service for medlemmerne. PBU's medlemmer har taget udbuddet af selvbetjeningsmuligheder til sig. Hjemmesiden pbu.dk besøges således af ca. 10.000 medlemmer hver måned, og der er 3.500 logins på medlemsportalen. PBU arbejder for at løfte dette tal endnu højere.

I 2015 har PBU afholdt 17 fyraftensmøder om Alder & Pension for medlemmer på 55 år og opefter. På seminarerne gennemgår PBU's specialister de områder, man især skal være opmærksom på, når man forbereder sin pensionstilværelse. Mere end 1.700 har deltaget i disse møder.

Resultat, balance og egenkapital

Resultat til fordeling

Resultatet til fordeling mellem medlemmerne og egenkapitalen udgøres af summen af rente-, risiko- og omkostningsresultaterne – driftsresultatet – samt regulering som følge af ændringen i diskonteringsrente og udviklingen i medlemmernes sammensætning på fx alder.

Tabel 2. Resultat til fordeling

(mio. kr.)	2015	2014
Investeringsafkast efter pensionsafkastskat	1.342	4.005
Tilskrivning af afkast og grundlagsrente til medlemmerne før bonus	-1.382	-3.120
Renteresultat før bonus, i alt	-40	885
Risikoresultat	244	284
Omkostningsresultat før bonus	20	25
Driftsresultat, i alt	225	1.194
Markedsværdiregulering af pensionshensættelser	2.227	-686
Ændring i kapitalværdi af fremtidige administrationsoverskud	-36	-18
Realiseret resultat til fordeling	2.416	490

Anm.: Der er foretaget afrundinger i tabellen, og tallene summer ikke nødvendigvis.

Det realiserede resultat på 2.416 mio. kr., jf. tabel 3, tillagt pensionsafkastskat på 238 mio. kr. udgør 2.654 mio. kr. Af dette vedrører 2.361 mio. kr. de bonusberettigede forsikringer og 293 mio. kr. de ikke-bonusberettigede forsikringer.

Renteresultatet består af det opnåede investeringsresultat fratrasket forrentningen af medlemmernes opsparing og udgør -40 mio. kr.

Risikoresultatet er de opkrævede risikopræmier fratrasket udgiften til risikoydelser og udgjorde 244 mio. kr. Medlemmerne har fået udbetalt 379 mio. kr. til ydelser ved død til efterladte, invalideydelser og til kritisk sygdom. Det positive risikoresultat kommer medlemmerne til gode i form af lavere betaling for forsikringsdækninger i 2016.

Omkostningsresultatet før bonus er de opkrævede omkostningsbidrag fratrasket de faktiske administrationsomkostninger og udgjorde 20 mio. kr. i 2015 mod 25 mio. kr. i 2014. Det faldende omkostningsniveau kommer medlemmerne til gode i form af lavere omkostningsbidrag fremover.

Driftsresultatet udgjorde derfor 225 mio. kr. mod 1.194 mio. kr. i 2014.

Resultat

PBU har anmeldt regler for overskudsfordeling til Finanstilsynet. Reglerne fastlægger fordelingen af overskuddet mellem medlemmernes pensionsordninger og medlemmerne som ejere. Medlemmernes andel som ejere – egenkapitalforrentningen eller resultatet – udgør 995 mio. kr. i 2015.

Tabel 3. Disponering af resultat til fordeling

(mio. kr.)	2015	2014
Realiseret resultat til fordeling	2.416	490
Medlemmers bonustilskrivning	126	89
Bonus ved overgang til markedsrente	1.028	0
Anvendt og tilbagebetalt bonuspotentiale på hvilende pensioner	0	1
Årets ændring i kollektivt bonuspotentiale	267	340
Fordelt til medlemmerne	1.421	429
Fordelt til egenkapitalen	995	61

Medlemmernes pensionsordninger har fået 1.382 mio. kr. før bonus i form af tilskrivning af afkast og grundlagsrente, jf. tabel 2. Hertil kommer yderligere 1.421 mio. kr. i form af bonus og opbygning af bonuspotentialer, jf. tabel 3. Medlemmerne har dermed i alt fået 2.803 mio. kr. i 2015.

Bidrag og udbetalinger

Medlemsbidrag udgjorde 2.578 mio. kr. i 2015 mod 2.556 mio. kr. i 2014. Dette svarer til en stigning på 22 mio. kr. eller 0,9 pct. I tallene indgår bidrag til Weekendpension.

Udbetalte ydelser udgjorde 1.386 mio. kr. i 2015 mod 1.164 mio. kr. i 2014, en stigning på 19,1 pct. 2014 er eksklusiv afgift af kapitalpensioner afregnet til SKAT på 691 mio. kr.

PBU har fortsat langt flere bidragsbetalende medlemmer end pensionister, men et stigende antal betalende medlemmer vil gå på pension i de kommende år, og derfor vil de udbetalte pensionsydelse stige forholdsvist meget. I kroner vil medlemsbidragene over den kommende årrække dog fortsat overstige udbetalingerne med bred margin.

Egenkapital og konsolidering

Egenkapitalen udgjorde 3.681 mio. kr. pr. 31. december 2015, hvilket er 995 mio. kr. mere end ved indgangen til året, svarende til årets resultat.

Der er i 2015 opstået et skatteaktiv på 317 mio. kr., da der er tilskrevet renter og bonus fra egenkapitalen på medlemmers depoter. Tilskrivningen er skattepligtig (PAL-skat) og overstiger det samlede skattepligtige afkast på egenkapitalen, hvorved tilskrivningen ikke fuldt kan modregnes. Skatteaktivet vil fremadrettet kunne modregnes i egenkapitalens PAL-skat.

Risikostyring

PBU er en markedsrenteordning med ensartede kollektive gruppelivsdækninger og som konsekvens heraf bæres investerings- og forsikringsrisikoen af medlemmerne. PBU's risikostyringssystem består på den ene side af at opfylde de formelle solvenskrav og på den anden side at sikre, at medlemmerne med en rimelig sikkerhed får den pension, som de er blevet stillet i udsigt i pensionsprognoserne.

Styringen af medlemmernes risici vedrører væsentligst styringen af markeds-, investerings-, levetids-, invaliditets- samt omkostningsrisici. Styringen af PBU's (instituttets) risiko måles gennem opgørelsen af det individuelle solvensbehov (der måler kapitalbehovet ved en såkaldt 200 års negativ begivenhed på 1 års sigt) og i forhold til udmøntningen af forretningsmodellen, hvilket måles gennem kapitalplanen. I kapitalplanen indgår også vurdering af, om fremtidige kapitalkrav kan opfyldes, og at PBU's forretningsmodel med stor sikkerhed kan gennemføres over den strategiske horisont – typisk mindst 5 år.

Investeringsmæssige risici, herunder markeds- og likviditetsrisici, måles og styres først og fremmest gennem PBU's egen risikomodel, der er en overbygning baseret på trafiklys-opgørelser, som PBU frem til ultimo 2015 har indberettet til Finanstilsynet. Ud over pre-definerede stød i trafiklysopgørelserne tillægges alle investeringsforvaltere i modellen markeds-, forvalter- og likviditetsrisici samt risikotillæg for eventuel lånefinansieret investering (gearing). Disse risici gennemgås løbende i forhold til markedsudviklingen, og endeligt fastlægges en makrofaktor i investeringskomitéen. Makrofaktoren er et mål for, hvor sikker investeringskomitéen er på den fremadrettede makroøkonomiske udvikling. Hvis der er usikkerhed øges makrofaktoren og dermed kapitalrisikoen.

PBU har siden 2013 endvidere anvendt prudent person-beregninger som grundlag for bestyrelsens beslutninger om satser for pensioner set i forhold til afkastforventningerne i den besluttede investeringspolitik. Satserne anmeldes til Finanstilsynet.

PBU opgør løbende det individuelle solvensbehov efter overordnede retningslinjer fastlagt af bestyrelsen, der mindst én gang årligt drøfter og tager stilling til opgørelsesmetoden, hvilket senest skete på det ordinære bestyrelsesmøde den 14. december 2015. Ud over opgørelsen af det individuelle solvensbehov udarbejdes følsomhedsanalyser for at vurdere sikkerheden i opgørelsen over for ændringer i fx aktierisikoen, renterisikoen og valutakursrisikoen.

Det individuelle solvensbehov, der er opgjort i standardmodellen er pr. 31. december 2015 opgjort til 1.203 mio. kr. mod en basiskapital på 3.668 mio. kr. Det individuelle solvensbehov indberettes kvartalsvist til Finanstilsynet. Pr. 1. januar 2016 trådte Solvens II i kraft. Bestyrelsen har besluttet at opgøre solvenskapitalkravet (SCR) i standardformlen under Solvens II uden korrektioner. På denne baggrund er SCR pr. 1. januar 2016 skønnet til 1.236 mio. kr.

Risikovurdering

PBU's bestyrelse har også i 2015 gennemført en risikovurdering, der i december 2015 blev indsendt til Finanstilsynet. Risikovurderingen viser, at PBU på både kort sigt (1 år) og på længere sigt (5 år) med stor sikkerhed kan modstå risici i forhold til solvenskravet og i forhold til kapitalplanen for gennemførelse af forretningsmodellen, og at PBU dermed er robust.

PBU's bestyrelse har – baseret på gennemgangen af alle risici i standardmodellen – vurderet, at den indregnede risiko i standardmodellen i forhold til PBU's risici sikrer, at solvensbehovet med meget stor sikkerhed har et sikkerhedsniveau på 99,5 pct. på 1-års sigt. I denne vurdering indgår, at PBU siden begyndelsen af 2015 har været på markedsrente med livscyklus.

Bestyrelsen har i risikovurderingen i forhold til forretningsmodellen påpeget områder med behov for øget fokus, herunder behov for, at investeringsrisikoen i livscyklusproduktet tilpasses mod et højere forventet afkast for de yngre medlemmer, samtidig med, at der fokuseres på, at medlemmerne ikke skal opleve for store udsving i pensionsudbetalingerne.

Solvens II

Solvens II-reguleringen trådte i kraft pr. 1. januar 2016, og i løbet af 2015 blev de nye regler under Solvens II gradvis implementeret i lovgivningen og i Finanstilsynets praksis. PBU's administration har ultimo oktober 2015 i lighed med alle øvrige livsforsikringsselskaber indsendt en redegørelse til Finanstilsynet over den forventede solvensoverdækning ved ikrafttrædelse af Solvens II. Bestyrelsen finder på denne baggrund, at solvensoverdækningen ved overgangen til Solvens II er betryggende, samt sikrer forretningsmodellens gennemførelse.

PBU har udarbejdet politikker inden for de forskellige risikoområder, ligesom risiko, solvens mv. indgår i bestyrelsens årshjul. Herudover behandles risiko i PBU's revisionsudvalg, og internt i PBU har der i flere år været en risikokomité, som løbende drøfter og overvåger de enkelte risikoområder.

Der er, jf. kravene under Solvens II og den tilhørende ledelsesbekendtgørelse, etableret funktioner inden for områderne aktuariat, compliance, risikostyring og internal audit, ligesom der er udpeget nøglepersoner i PBU's administration inden for hvert af områderne. Internal audit er en overvågning af de øvrige kontrolfunktioner. I forvejen havde PBU de fleste af disse funktioner, bortset fra internal audit-funktionen, som PBU har valgt at outsource til et eksternt revisionsselskab.

Pensionsvirksomhed

Pensionspakken

Siden 2014 har alle bidragsbetalende medlemmer i PBU været omfattet af Pensionspakken. Denne er en enkel og fremtidssikret pensionsordning, hvor flest mulige penge går til pension samtidig med, at medlemmerne har gode forsikringer ved sygdom og død. Der bliver løbende taget stilling til størrelsen af forsikringerne, så de sammen med den offentlige pension og ATP giver en tilstrækkelig dækning for en typisk pædagog. Medlemmernes opsparing bliver forrentet med markedsrente gennem hele pensionsordningens levetid, hvilket giver den bedste forrentning over tid.

I 2015 er alderspensionisterne ligeledes blevet omfattet af Pensionspakken og markedsrente.

PBU Weekendpension

Medlemmernes har mulighed for at spare ekstra op til pension dels via supplerende indbetaling til hovedordningen i PBU og dels via PBU Weekendpension. Medlemmerne har således mulighed for at etablere den supplerende pensionsopsparing, der passer bedst sammen med den obligatoriske pensionsordning og medlemmets ønsker og behov.

Medlemsudviklingen

PBU har 110.055 medlemmer inkl. børne- og ægtefællepensionister ultimo 2015. Antallet af medlemmer er stabilt. Antallet af indbetalende og pensionerede medlemmer er stigende, mens antallet af hvilende medlemmer udviser et begrænset fald. De seneste års fald i antallet af hvilende medlemmer er resultatet af en bevidst strategi om at få medlemmerne til at flytte deres hvilende ordning til deres hovedordning og dermed spare administrationsomkostninger.

Tabel 4. Medlemmer og pensionister, ultimo

(antal)	2015	2014
Betalende medlemmer*	66.968	66.660
Hvilende medlemmer	26.850	26.956
Pensionerede medlemmer	14.509	13.457
Medlemmer, i alt	108.327	107.073
Alderspensionister	11.631	10.469
Invalidepensionister	2.878	2.988
Pensionerede medlemmer, i alt	14.509	13.457
Ægtefællepensionister	976	943
Børnepensionister	752	814
Børne- og ægtefællepensionister, i alt	1.728	1.757

*: Inklusive bidragsfrit dækkede.

Bidrag og udbetalte ydelser

I 2015 modtog PBU 2.578 mio. kr. i bidrag mod 2.556 mio. kr. i 2014. Det er en stigning på 0,9 pct.

Det stigende antal pensionerede medlemmer i PBU medfører, at udbetaling til alderspension mv. er steget fra 436 mio. kr. i 2014 til 512 mio. kr. i 2015.

I alt udbetalte PBU i 2015 ydelser på 1.386 mio. kr. mod 1.164 mio. kr. (ekskl. afgift af kapitalpensioner afregnet til SKAT på 691 mio. kr.) i 2014. Ydelserne fordeler sig overordnet med:

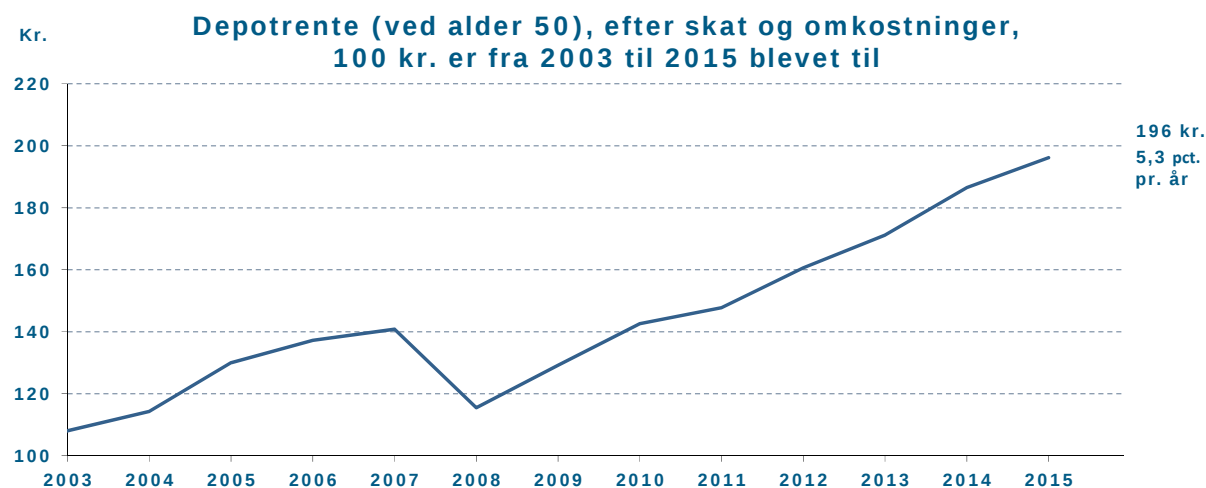
- 512 mio. kr. til alderspensioner
- 211 mio. kr. til invalideydelser
- 130 mio. kr. til ydelser ved død
- 38 mio. kr. til kritisk sygdom samt
- 495 mio. kr. til overførsler og udtrædelser vedrørende medlemmer, der ophævede pensionsordningen i PBU.

Forrentning af medlemmernes pensionsopsparing

I Pensionspakken er medlemmernes opsparing forrentet med en depotrente, der svarer til det opnåede afkast på investeringsaktiverne fratrullet pensionsafkastskat og investeringsomkostninger. Depotrenten for en 50-årig har siden etableringen af Pensionspakken i 2003 i gennemsnit udgjort 5,3 pct. pr. år.

Af figur 1 fremgår udviklingen i 100 kr. forrentet med depotrenten for en 50-årig i Pensionspakken siden 1. januar 2003. 100 kr. indbetalt i 2003 er således vokset til 196 kr. ved udgangen af 2015.

Figur 1. Hvad er 100 kr. blevet til fra 2003-2015 - Pensionspakken

Investeringsvirksomhed

Formueafkast 2015

Formueafkastet på markedsrente udgør på livscyklus 4,8 pct. for de yngste medlemmer under 51 år, som er hovedparten af medlemsgruppen. Verdensøkonomien udviklede sig samlet set omtrent som forventet. Den globale vækst blev især påvirket af, at væksten i de nye vækstlande (emerging markets) var lidt lavere end de foregående år, mens væksten i den udviklede del af verden var en smule højere.

De 10-årige renter steg knap 0,4 procentpoint i Danmark i 2015 og mindre i Tyskland og USA. Den beskedne stigning kan henføres til, at inflationen globalt var overraskende lav drevet af fortsatte fald i olie- og råvarepriserne. Aktierne steg 9 pct. målt ved udviklingen i det globale aktieindeks MSCI World, og var primært drevet af europæiske og japanske aktier samt en stærk US-dollar. Blandt PBU's aktivklasser har aktier, både noterede og unoterede, og ejendomme givet positive afkast i 2015, mens obligationer under ét gav et lille negativt afkast, jf. tabel 5.

Tabel 5. Formueafkast i markedsrente på aktivtyper før skat, 2011-2015

Afkast før pensionsafkastskat afd. C

(pct.)	2015	2014	2013	2012	2011
Nominelle obligationer	-0,6	10,5	-0,4	6,3	14,2
Virksomhedsobligationer	-2,0	4,3	4,9	11,9	1,5
Obligationer udstedt af udviklingslande	-4,5	10,9	-8,3	15,5	-1,0
Indeksobligationer	-0,9	8,7	-6,3	5,7	10,8
Børsnoterede aktier	11,3	16,7	21,6	16,4	-7,9
Ejendomme	7,2	6,7	3,4	4,0	2,1

Aktivsammensætningen

I tabel 6 fremgår den gennemsnitlige aktivsammensætning for PBU's markedsrenteordning.

Tabel 6. Aktivsammensætning for markedsrente, ultimo 2015

(pct.)	2015
Nominelle obligationer	25
Virksomhedsobligationer	9
Obligationer udstedt af udviklingslande	4
Indeksobligationer	4
Aktier	50
Ejendomme	8

Det fremgår, at porteføljen har en spredning på en række aktivklasser med hovedvægten på børsnoterede aktier og danske stats- og realkreditobligationer.

PBU's ledelse

Generalforsamling og delegeretforsamling

På generalforsamlingen 2015 blev de to uafhængige medlemmer af bestyrelsen med særlige kompetencer og erfaringer, Leif Hasager og Lis Skovbjerg, genvalgt for en ny to-årig periode.

I efteråret 2013 var der nyvalg til PBU's delegeretforsamling. Seks nye medlemmer blev valgt ind i delegeretforsamlingen. Da BUPL har ændret reglerne for afholdelse af lokale generalforsamlinger, er kadencen for valg til PBU's delegeretforsamling blevet tilpasset hertil, hvorfor det blev besluttet at udvide funktionsperioden for den netop valgte forsamling til fem år, det vil sige for årene 2014-2018. Der er således nyvalg til delegeretforsamlingen i efteråret 2018. Forsamlingen består af 35 delegerede. Der vælges tre delegerede fra hvert område svarende til BUPL's lokale fagforeninger, dog kun én fra Bornholm. Der vælges én delegeret fra Landsforeningen for Socialpædagoger (LFS).

Bestyrelsen

Kommunernes Landsforening udpeger to medlemmer af PBU's bestyrelse for en fireårig periode, hvilke skete i 2014. I april 2015 foretog Kommunernes Landsforening en rokade på den ene af disse bestyrelsesposter, idet Niels E. Bjerrum udtrådte af bestyrelsen og i stedet blev borgerrepræsentationsmedlem i Københavns Kommune Andreas Liske Keil udpeget som nyt medlem af bestyrelsen.

Den øvrige bestyrelse er uændret i forhold til 2014. Bestyrelsen har i 2015 afholdt 7 møder.

Revisionsudvalget

Pensionskassens bestyrelse har i henhold til lovgivningen nedsat et revisionsudvalg. Revisionsudvalgets opgave er at have særlig fokus på at overvåge pensionskassens regnskabsaflæggelse og at overvåge, om pensionskassens interne kontrol- og risikosystemer fungerer effektivt.

PBU's revisionsudvalg består af tre bestyrelsesmedlemmer, herunder de to uafhængige og særligt kvalificerede medlemmer af bestyrelsen. Lis Skovbjerg er valgt som formand for revisionsudvalget, Leif Hasager som næstformand, og udvalgets tredje medlem er bestyrelsesformand Claus Omann Jensen.

Revisionsudvalget har i 2015 afholdt 3 møder. Møderne afholdes typisk et par uger inden emnerne behandles i bestyrelsen og revisionsudvalget kvalificerer og forbereder drøftelserne i bestyrelsen inden for udvalgets virke, som overordnet omfatter regnskab, revision, compliance og risiko.

Ledelsen

Direktør Nina Reedtz Fink udtrådte efter eget ønske af direktionen i marts 2015. Administrerende direktør Leif Brask-Rasmussen udgør derefter alene direktionen. Der er som følge heraf gennemført en række organisationsændringer i PBU med en snævrere ledelsesstruktur, der bedre understøtter gennemførelsen af den nye forretningsmodel.

Ledelse og styring

I forbindelse med implementeringen af Solvens II har Finanstilsynet pr. 1. januar fastsat en række krav til ledelsen og styringen af livsforsikringsselskaber og pensionskasser, herunder PBU. Det overordnede formål med kravene er at sikre en sund virksomhed med effektive former for virksomhedsstyring. De nye krav er overordnet omtalt under punktet Solvens II.

Det allerede igangværende arbejde med at opfylde de nye krav til ledelse og styring af pensionskassen fortsætter i 2016.

Bestyrelsesuddannelse og pensionshøjskole

Bestyrelsen søger løbende at bevare og styrke kompetencerne. Således har PBU sammen med PKA, Lærernes Pension og Sampension i 2013-2015 gennemført en bestyrelsesuddannelse. Dette medvirker til at sikre, at kompetenceniveauet i bestyrelsen udbygges, så kravene til ledelsen til stadighed kan honoreres.

Endvidere afholder PBU en pensionshøjskole for de delegerede, herunder bestyrelsen. Kurserne dækker emner, som det er gavnligt at have kendskab til, når man skal fungere som delegeret og forbedrer de delegerede på evt. deltagelse i bestyrelsesarbejdet.

Aflønningspolitik

Bestyrelsen har i henhold til lovgivningen fastlagt en aflønningspolitik for PBU, som kan ses på <https://www.pbu.dk/globalassets/om-pbu/fakta-om-pbu/aflonningspolitik.pdf>

Måltal for det underrepræsenterede køn

PBU's bestyrelse skal i henhold til lovgivningen opstille et måltal for det underrepræsenterede køn med henblik på at opnå en ligelig repræsentation mellem kønnene på posterne i hvert af de øverste ledelseslag. Bestyrelsen opfatter en ligelig repræsentation som en repræsentation af hvert køn med mindst 40 pct.

PBU's bestyrelse består af 9 medlemmer, hvoraf 2 udpeges af KL og 2 udpeges af BUPL. De øvrige 5 medlemmer vælges på PBU's generalforsamling. Både KL, BUPL og generalforsamlingen er gjort opmærksom på bestyrelsens måltal for en ligelig repræsentation.

I PBU's bestyrelse er der ved udgangen af 2015 to kvinder og syv mænd, hvorfor en ligelig repræsentation ikke er opnået, hvilket blandt andet skyldes, at der har været begrænset udskiftning. Målet er, at der i 2018 er opnået en ligelig repræsentation.

Bestyrelsen, delegeretforsamlingen og daglig ledelse

Bestyrelsen

Claus Omann Jensen *
Formand
Borgmester, Randers
Kommune

Lasse Bjerg Jørgensen **
1. næstformand
Hovedkasserer, BUPL

Torstein Grubb ***
2. næstformand
Pædagog

Steffen Poulsen ***
SFO-leder

Kim Hyttel ***
Institutionsleder

Mette Aagaard Larsen **
Faglig sekretær, BUPL

Andreas Liske Keil *
Medlem af Borgerrepræsentationen
Københavns Kommune

Lis Skovbjerg ***
Særligt kvalificeret medlem

Leif Hasager ***
Særligt kvalificeret medlem

* Udpeget af Kommunernes Landsforening (KL)

** Udpeget af Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL)

*** Valgt af medlemmerne

Delegeretforsamlingen fra den 1. januar 2016

Bjarne Kofoed	Hovedstaden
Bjarne Benda	Hovedstaden
Ulla Mathiesen	Hovedstaden
Per B. Andersen	Storkøbenhavn
Per Uno Nielsen	Storkøbenhavn
Brigitte Christensen	Storkøbenhavn
Lars Christensen	Nordsjælland
Bent Pedersen	Nordsjælland
Connie Elisabeth Madsen	Nordsjælland
Torstein Grubb	Midtsjælland
Kay Abrahamsen	Midtsjælland
Pia Ungstrup Petersen	Midtsjælland
Flemming Jørgensen	Sydøstsjælland
Mette Laurentzius	Sydøstsjælland
Bjørn Paw Steenberg	Sydøstsjælland
Susanne B. Frederiksen	Bornholm
Anders Bech Kristensen	Fyn
Marianne Carlsen	Fyn
Johannes Nissen	Fyn
Claus-Peter Aanum	Syddjylland
Per Wøssner	Syddjylland
Lasse Porsgaard Birkelund	Syddjylland
Kim Hyttel	MidtVestjylland
Astrid Jensen	MidtVestjylland
Søren Kjær Roslyng-Jensen	MidtVestjylland
Lone Brask Bay	Østjylland
Elisabeth Skousen	Østjylland
Preben Fonslet Jørgensen	Østjylland
Thomas Dahl	Århus
Steffen Poulsen	Århus
Lars Møller	Århus
Peter Leth Nielsen	Nordjylland
Grete Kirstine Nielsen	Nordjylland
Per Just Thodberg	Nordjylland
Hanne Rosenqvist	LFS

Bestyrelsens ledelseshverv

Bestyrelsesformand Claus Omann Jensen

Borgmester, Randers Kommune
Bestyrelsesformand for Verdo A/S
Medlem af Kommunekontaktrådet
Næstformand i Væksthus Midtjylland
Medlem af politisk styregruppe - BRA Business Region Aarhus
Medlem af Erhverv Randers
Næstformand i kredsrådet for Østjyllands Politi
Formand for Beredskabskommissionen Randers
Medlem af KL's repræsentantskab
Bestyrelsesmedlem i Aarhus Lufthavn
Medlem af Letbanerådet
Formand for Vindmøllerådet Randers

1. næstformand Lasse Bjerg Jørgensen

Hovedkasserer i BUPL
Formand for BUPL-A
Bestyrelsesmedlem i AK-Samvirke
Bestyrelsesmedlem i institutionsbestyrelsen for Børnegården i Sundby
Bestyrelsesmedlem i Vesterbro Ungdomsgård
Bestyrelsesmedlem i Ulandssekretariatet
Medlem af repræsentantskabet i Lån & Spar Bank A/S

2. næstformand Torstein Grubb

Bestyrelsesmedlem Steffen Poulsen

Bestyrelsesmedlem Kim Hyttel

Kritisk revisor for BUPL forbund og BUPL MidtVestjylland
Suppleant for kritisk revisor for BUPL-A
Kasserer i Danske Ølsamlere

Bestyrelsesmedlem Mette Aagaard Larsen

Faglig sekretær i BUPL
Næstformand i BUPL-A

Bestyrelsesmedlem Andreas Liske Keil

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation

Bestyrelsesmedlem Lis Skovbjerg

Næstformand i Pensionskassen for Magistre og Psykologer
Næstformand i MP Ejendomme P/S
Bestyrelsesmedlem i BIG Fonden

Bestyrelsesmedlem Leif Hasager

Bestyrelsesmedlem i Kirk Kapital
Bestyrelsesmedlem i KJK Sicav

Direktionens ledelseshverv

Administrerende direktør Leif Brask-Rasmussen

Bestyrelsesformand for PBU Bolig A/S

Bestyrelsesformand for Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S

Bestyrelsesformand for Ejendomsudvikling Kronborg Strand P/S

Bestyrelsesmedlem i Forca A/S

Bestyrelsesmedlem i Forsikring & Pension

Direktør Nina Reedtz Fink (udtrådt af direktionen den 9. marts 2015)

Ledelsesgruppen

Adm. direktør Leif Brask-Rasmussen

Ansvarshavende aktuar Frank Cederbye

Investeringsdirektør Morten Schou

Økonomidirektør Lars Ingemann Nielsen

Udviklingsdirektør Jan Kæraa Rasmussen (tiltrådt 1. februar 2016)

5-års oversigter: Hovedtal og Finanstilsynets nøgletal

Tabel 7. Regnskabets hovedtal (pensionskassen), 2011-2015

(mio.kr.)	2015	2014	2013	2012	2011
Medlemsbidrag	2.578	2.556	2.518	2.486	2.349
Pensionsydelse*	1.386	1.854	1.060	905	726
Investeringsafkast efter PAL-skat	1.342	4.005	2.095	2.875	1.588
Administrationsomkostninger	34	47	82	83	79
Pensionsteknisk resultat	932	-153	-69	-925	-225
Resultat	995	61	52	-718	-82
Pensionshensættelser	3.983	10.973	11.692	10.865	9.384
Erstatningshensættelser	2	2	3	5	4
Kollektivt bonuspotentiale	1.659	1.392	1.058	744	694
Hensættelser til unit-linked	44.428	36.199	31.111	28.833	25.275
Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter, i alt	50.072	48.566	43.864	40.447	35.357
Egenkapital	3.681	2.686	2.626	2.574	3.292
Aktiver	54.904	53.256	47.672	44.377	39.801
Aktiver (koncern)	55.007	53.334	47.839	44.610	39.899

* Pensionsydelse i 2014, eksklusiv afgift af kapitalpensioner afregnet til SKAT på 691 mio. kr., udgjorde i 2014 1.164 mio. kr.

Noter:

Bortset fra aktiver er hovedtallene identiske for pensionskassen og koncernen.

Afrundinger kan medføre, at tallene ikke summer.

Tabel 8. Nøgletal (pensionskassen), 2011-2015

	2015	2014	2013	2012	2011
Afkastnøgletal, markedsrente					
Afkast før pensionsafkastskat, pct.	3,7	10,2	7,9	9,0	5,3
Afkast efter pensionsafkastskat, pct.	3,1	8,6	6,7	7,6	4,5
Afkasttilskrivning, Livscyklus					
Depotrente for 50 årig, pct.	5,1	9,0	6,6	8,7	3,6
Depotrente for 60 årig, pct.	3,7	9,0	6,6	8,7	3,6
Depotrente for 70 årig, pct.	2,2	9,0	6,6	8,7	3,6
Afkastnøgletal, gennemsnitsrente					
<i>Afkast før pensionsafkastskat (N1), pct. *)</i>	<i>1,7</i>	<i>10,4</i>	<i>1,7</i>	<i>8,1</i>	<i>4,7</i>
Omkostnings- og resultatnøgletal					
Omkostningsprocent af medlemsbidrag (N3)	1,3	1,8	3,3	3,4	3,4
Omkostningsprocent af hensættelser (N4)	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2
Omkostninger pr. medlem (N5), kr.	285	398	700	699	670
Omkostningsresultat (N6), pct.	0,05	0,06	0,01	0,27	0,29
Forsikringsrisikoresultat (N7), pct.	0,50	0,62	0,88	0,24	0,18
Konsoliderings- og kapitalstrukturnøgletal					
Bonusgrad (N8)	50,2	17,3	11,2	8,7	8,8
Medlemskapitalgrad (N9)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapitalgrad (N10)	111,5	33,3	27,7	30,2	41,9
Overdækningsgrad (N11)	103,9	26,8	21,5	23,7	35,7
Solvensdækning (Solvens I) (N12)	1.554,6	511,6	463,2	484,5	705,3
Forrentningsnøgletal					
Egenkapitalforrentning før skat (N13), pct.	31,7	3,8	2,9	-23,2	-1,7
Egenkapitalforrentning før skat inkl. ændring på skyggekontoen, pct.	-63,4	19,7	12,8	-3,3	22,0
Egenkapitalforrentning efter skat (N14), pct.	31,2	2,3	2,0	-24,5	-2,4
Forrentning af medlemmernes midler efter omkostninger før skat (N15), pct.	-27,8	10,6	1,4	12,1	10,2

* Nøgletallet vedrører alene medlemmer pensioneret før 31. december 2013. PBU's hovedordning er Pensionspakken med markedsrente, og denne bør anvendes i afkastsammenligninger med PBU.

Noter:

Bortset fra aktiver er hovedtallene identiske for pensionskassen og koncernen.

Pensionskassen har fundet det relevant at oplyse egenkapitalforrentningen før skat og inklusiv ændringen på skyggekontoen.

Forrentning af medlemskonti før skat (N16), Forrentning af ansvarlig lånekapital før skat (N17), Forrentning af særlige bonushensættelser af type A før skat (N18) og Forrentning af særlige bonushensættelser af type B før skat (N19) er ikke oplyst, da PBU ikke har eller har haft medlemskonti, ansvarlig lånekapital eller særlige bonushensættelser pr. 31. december 2015.

Påtegninger

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger for regnskabsåret 2015.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed.

Årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2015 samt af resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 2015.

Ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen og aktiviteterne i koncernen og pensionskassen samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer som koncernen og pensionskassen kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

København, den 16. marts 2016

Direktionen

Leif Brask-Rasmussen
Adm. direktør

Bestyrelsen

Claus Omann Jensen (Formand)

Lasse Bjerg Jørgensen (1. næstformand)

Torstein Grubb (2. næstformand)

Steffen Poulsen

Kim Hyttel

Mette Aagaard Larsen

Andreas Liske Keil

Lis Skovbjerg

Leif Hasager

Den uafhængige revisors erklæringer

Til medlemmerne af Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger (PBU)

Påtegning på koncernregnskabet og årsregnskabet

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for PBU for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015. Koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter, resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter herunder anvendt regnskabspraksis for såvel koncernen som pensionskassen. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i koncernregnskabet og i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risici for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for virksomhedens udarbejdelse af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af virksomhedens interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2015 samt at resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015 er i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Vi har i henhold til lov om finansiell virksomhed gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af koncernregnskabet og årsregnskabet. Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet.

København, den 16. marts 2016
Ernst & Young
Godkendt Revisionspartnerselskab
CVR-nr: 30 70 02 28

Jesper Dan Jespersen
Statsautoriseret revisor

Allan Lunde Pedersen
Statsautoriseret revisor

Resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse

Alle beløb i tusind kr.

Alle beløb i tusind kr.		Note	Pensionskassen		Koncernen	
			2015	2014	2015	2014
PENSIONS VIRKSOMHED						
Bruttomedlemsbidrag	2		2.578.264	2.555.653	2.578.264	2.555.653
Medlemsbidrag f.e.r., i alt			2.578.264	2.555.653	2.578.264	2.555.653
Indtægter fra tilknyttede virksomheder			51.256	81.591		
Indtægter fra associerede virksomheder			-5.134	-3.810	-5.134	-3.810
Indtægter af investeringsejendomme			13.591	13.944	51.654	50.928
Renteindtægter og udbytter m.v.			1.436.825	939.395	1.934.814	1.318.928
Kursreguleringer	3		340.489	3.869.492	100.034	3.613.324
Renteudgifter			-168.766	-162.096	-168.962	-162.097
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed			-87.678	-15.455	-331.761	-93.353
Investeringsafkast, i alt			1.580.583	4.723.060	1.580.646	4.723.920
Pensionsafkastskat			-238.090	-717.655	-238.097	-717.655
Investeringsafkast efter pensionsafkastskat			1.342.493	4.005.405	1.342.549	4.006.265
Udbetalte ydelser	4		-1.386.203	-1.855.117	-1.386.203	-1.855.117
Ændring i erstatningshensættelser			431	748	431	749
Pensionsydelser f.e.r., i alt			-1.385.772	-1.854.368	-1.385.772	-1.854.368
Ændring i pensionshensættelser f.e.r.			1.397.084	-487.170	1.397.084	-487.170
Ændring i kollektivt bonuspotentiale			-267.200	-339.646	-267.200	-339.646
Bonus, i alt			-267.200	-339.646	-267.200	-339.646
Ændring i hensættelser til unit-linked kontrakter			-2.636.225	-3.772.068	-2.636.225	-3.772.068
Administrationsomkostninger			-33.677	-46.627	-33.731	-47.231
Pensionsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt	5		-33.677	-46.627	-33.731	-47.231
Overført investeringsafkast			-62.837	-214.191	-62.837	-215.326
PENSIONSTEKNISK RESULTAT			932.130	-153.013	932.130	-153.892
Egenkapitalens investeringsafkast			75.952	254.521	75.952	255.656
RESULTAT FØR SKAT			1.008.082	101.508	1.008.082	101.763
Pensionsafkastskat for egenkapital			-13.115	-40.329	-13.115	-40.329
Skat			0	0	0	-256
ÅRETS RESULTAT			994.967	61.179	994.967	61.179
Anden totalindkomst			0	0	0	0
ÅRETS TOTALINDKOMST			994.967	61.179	994.967	61.179

Årets resultat overføres til egenkapitalen.

Balance – Aktiver

Alle beløb i tusind kr.

	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2015	2014	2015	2014
Driftsmidler	6	1.964	1.209	2.029	1.281
MATERIELLE AKTIVER, I ALT		1.964	1.209	2.029	1.281
Investerings ejendomme	7	91.656	107.538	316.799	426.680
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder		281.770	420.602	-	-
Udlån til tilknyttede virksomheder		13.100	0	-	-
Kapitalandele i associerede virksomheder		59.460	59.593	59.460	59.593
Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt		354.330	480.195	59.460	59.593
Kapitalandele		693.583	684.483	3.192.457	4.495.684
Investeringsforeningsandele		4.239.875	6.508.910	1.397.015	2.452.186
Obligationer		4.000.227	8.593.440	4.265.580	8.743.550
Indlån i kreditinstitutter	8	396.300	141.524	517.634	325.675
Afledte finansielle instrumenter	9	5.326	40.575	17.784	46.914
Andre finansielle investeringsaktiver, i alt		9.335.310	15.968.932	9.390.470	16.064.009
INVESTERINGS AKTIVER, I ALT		9.781.296	16.556.665	9.766.729	16.550.282
INVESTERINGS AKTIVER TILKNYTTET UNIT-LINKED KONTRAKTER	10	44.427.910	36.198.874	44.427.910	36.198.874
Tilgodehavender i forbindelse med direkte pensionsforretninger hos pensionstagere		7.465	6.020	7.465	6.020
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		0	3.679	-	-
Tilgodehavende selskabsskat		0	0	0	48
Andre tilgodehavender	11	18.196	17.019	20.347	19.023
TILGODEHAVENDER, I ALT		25.661	26.718	27.811	25.091
Udskudt pensionsafkastskat		317.140	0	317.140	0
Likvide beholdninger		175.823	269.213	176.075	318.097
ANDRE AKTIVER, I ALT		492.963	269.213	493.215	318.097
Tilgodehavende renter		103.443	142.442	132.465	156.779
Andre periodeafgrænsningsposter	12	70.739	61.326	156.772	83.559
PERIODEAFGRÆSNINGSPOSTER, I ALT		174.182	203.768	289.237	240.338
AKTIVER, I ALT		54.903.975	53.256.447	55.006.931	53.333.963
Eventualaktiver	13				

Balance – Passiver

Alle beløb i tusind kr.

	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2015	2014	2015	2014
Sikkerhedsfond		118.986	118.986	118.986	118.986
Overført resultat	14	3.562.447	2.567.499	3.562.447	2.567.499
EGENKAPITAL		3.681.433	2.686.485	3.681.433	2.686.485
Minoritetsinteresse		-	-	1.044	-
EGENKAPITAL, I ALT	15	3.681.433	2.686.485	3.682.476	2.686.485
Garanterede ydelser		3.951.644	10.952.331	3.951.644	10.952.331
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag		22	61	22	61
Bonuspotentiale på hvilende pensioner		31.639	20.807	31.639	20.807
Pensionshensættelser, i alt	16	3.983.304	10.973.199	3.983.304	10.973.199
Erstatningshensættelser		1.504	1.935	1.504	1.935
Kollektivt bonuspotentiale	17	1.659.042	1.391.842	1.659.042	1.391.842
Hensættelser til unit-linked kontrakter	18	44.427.910	36.198.874	44.427.910	36.198.874
HENSÆTTELSE TIL PENSIONSÅFTALER OG INVESTERINGSKONTRAKTER, I ALT		50.071.760	48.565.850	50.071.760	48.565.850
Gæld i forbindelse med direkte forsikring		0	0	0	3
Gæld angående afledte finansielle instrumenter		26.746	141.683	30.193	144.756
Gæld til kreditinstitutter	19	526.058	1.140.856	526.058	1.140.856
Skyldig pensionsafkastskat		532.369	663.060	532.369	663.061
Anden gæld	20	51.301	51.394	149.767	125.835
GÆLD, I ALT		1.136.474	1.996.993	1.238.387	2.074.510
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER	21	14.308	7.119	14.308	7.119
PASSIVER, I ALT		54.903.975	53.256.447	55.006.931	53.333.963
Anvendt regnskabspraksis	1				
Eventualforpligtelser	22				
Nærtstående parter	23				
Femårsoversigt og nøgletal	24				
Realiserede resultat	25				
Finansielle risici	26				
Aktiebeholdning fordelt på brancer og regioner	27				
Følsomhedsoplysninger	28				
Specifikation af investeringsaktiver og afkast - uden unit-linked aktiver	29				
Specifikation af investeringsaktiver og afkast i alt	30				

Egenkapitalopgørelse

	Pensionskassen		Koncernen	
	2015	2014	2015	2014
Egenkapital pr. 1. januar	2.686.485	2.625.949	2.686.485	2.625.949
Overført af årets resultat	994.967	61.179	994.967	61.179
Minoritetsinteresse	-	-	1.044	-
	3.681.452	2.687.128	3.682.496	2.687.128
Udlodning af pensionistbonus	-19	-643	-19	-643
Egenkapital, i alt	3.681.433	2.686.485	3.682.477	2.686.485

Noter

Note 1

Anvendt regnskabspraksis

Koncernens og pensionskassens årsregnskab er aflagt i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed samt Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser.

Regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

I resultatet, balancen og noter kan afrundinger medføre, at summer ikke kan afstemmes.

Væsentlige regnskabsmæssige skøn

Overgangen til markedsrente har medført færre omkostninger til administration af ordningen, mens fokus på investeringsområdet er øget, hvorved investeringsomkostningernes andel af de samlede omkostninger er øget.

Benchmark for levetid samt forudsætninger om omkostninger

Pensionskassen anvender det af Finanstilsynet i 2015 opdaterede benchmark for forudsætninger om levetid. Hertil kommer ændringer i forudsætninger om omkostninger. Anvendelse af de nye forudsætninger har medført en samlet forøgelse af pensionshensættelserne ultimo 2015 på 46 mio. kr., heraf 36 mio. kr. ved nedsættelse af det kapitaliserede administrationsoverskud.

Følgende skøn er anset for væsentlige for udarbejdelse af årsregnskabet

Dagsværdi af ejendomme

Dagsværdi af ejendomme er opgjørt på grundlag af forventede driftsafkast på den enkelte ejendom samt et tilknyttet forrentningskrav baseret på markedsforholdene. Ejendomme, der er sat til salg, er vurderet til forventet salgsværdi.

Unoterede aktiver

Dagsværdien af unoterede finansielle investeringsaktiver fastlægges ved hjælp af værdiansættelsesmetoder, der har til formål at fastlægge den transaktionspris, som ville fremkomme i en handel på måletidspunktet imellem uafhængige parter.

Pensionshensættelser

Opgørelse af pensionshensættelserne foretages på grundlag af aktuarmæssige forudsætninger om risiko- og omkostningsforløb, samt ved anvendelse af den af Finanstilsynet offentliggjorte rentekurve, jf. regnskabsbekendtgørelsen.

PBU har i mindre omfang ugaranterede ordninger på gennemsnitsrente. Præsentationen i regnskabet af hensættelser på disse ordninger på forsikringsklasse I vises med garanterede ydelser, uagtet at disse er ugaranterede.

Principper for fordeling af overskud

Bonus vedrørende rente, risiko og administration gives forlods til medlemmerne i henhold til de bonussatser, der anmeldes til Finanstilsynet forud for eller i løbet af året. For markedsrenteordninger opgøres og fordeles årets afkast efter fradrag af investeringsomkostninger. Årets regnskabsmæssige resultat fordeles derefter mellem medlemmerne og egenkapitalen i overensstemmelse med kontributionsprincippet og efter regler anmeldt til Finanstilsynet. Efter de anmeldte regler tilfalder 20 pct. af risikoresultatet egenkapitalen, mens administrationsresultatet fuldt ud tilfalder egenkapitalen. Herudover tildeles egenkapitalen en andel af renteresultatet svarende til 5 pct. af forsikringsklasse I's forholdsmæssige andel af egenkapitalen. Hvis egenkapitalen på grund af et utilstrækkeligt realiseret resultat ikke opnår den tilsigtede forrentning, overføres det resterende forrentningskrav til de følgende år og kan overføres til egenkapitalen, når et positivt realiseret resultat giver mulighed herfor.

Koncernforhold og konsolideringspraksis

Koncernregnskab omfatter Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger (moderselskab), det 100 pct. ejede ejendomsaktieselskaber PBU Bolig A/S, de 100 pct. ejede ejendomsudviklingsselskaber Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S og PBU Ejendomsudvikling ApS, det 90 pct. ejede ejendomsudviklingsselskab Bygmester Have ApS, det 100 pct. ejede Livsforsikringsselskabet A/S (solvent likvideret oktober 2015), samt investeringsforeninger og afdelinger heraf, der er under pensionskassens kontrol: Professionelle Foreninger Institutionel investor Asiatisk Emerging Market, Institutionel investor Europæiske aktier 1, Institutionel investor Europæiske aktier 2, Institutionel investor Europæiske small cap aktier, Institutionel investor Fund of fund (udgået

december 2015), Institutionel investor Globale aktier, Institutionel investor US SMID CAP, Institutionel investor US SMID CAP II, Institutionel investor Globale indeksobligationer, Institutionel investor Globale Aktier JPM, Institutionel investor Globale Stabile Fokus Aktier, Institutionel investor Tyske Ejendomsaktier, Institutionel investor Emerging Market debt og Institutionel investor Latinamerikanske aktier, der alle administreres af Nykredit Portefølje Administration A/S. Koncernregnskabet er udarbejdet på grundlag af reviderede regnskaber for de virksomheder, der indgår i konsolideringen. Konsolideringen er foretaget ved sammenlægning af ensartede regnskabsposter og ved eliminerings af koncernmellemværender samt af koncerninterne indtægter og udgifter. Der er foretaget udligning af den bogførte værdi af kapitalandelene for de dattervirksomheder, der indgår i konsolideringen, med andelen i dattervirksomhedernes egenkapital. Koncerninterne transaktioner er foretaget på et skriftligt grundlag og afregnes på markedsvilkår eller på omkostningsdækkende basis. Nyerhvervede eller nystiftede virksomheder indregnes i koncernregnskabet fra anskaffelsestidspunktet eller fra det tidspunkt, der opnås bestemmende indflydelse. Solgte eller afviklede virksomheder indregnes i den konsoliderede resultatopgørelse frem til afståelsestidspunktet. Sammenligningstal korrigeres ikke for nyhvervede, solgte eller afviklede virksomheder.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når selskabet som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Køb og salg af finansielle instrumenter indregnes på afviklingsdagen, og indregningen ophører, når retten til at modtage/afgive pengestrømme fra det finansielle aktiv og passiv er udløbet, eller hvis det er overdraget. Købs- eller salgstransaktioner, som på balancedagen endnu ikke er afviklet, indgår i resultatopgørelsen med deres avance eller tab.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor. Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser indregnes i resultatopgørelsen som finansielle indtægter eller finansielle omkostninger.

Resultatopgørelse

Indtægter og udgifter periodiseres pr. balancedagen efter almindeligt anerkendte principper. Gevinster og tab samt værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen, uanset om de er realiserede eller urealiserede.

Valutakursregulering. Transaktioner i årets løb omregnes til transaktionsdagens valutakurs. Såvel realiserede som urealiserede valutakursgevinster og -kurstab medtages i resultatopgørelsen under posten Kursregulering.

Administrationsomkostninger består af et administrationshonorar i henhold til administrationsaftalen med Forca A/S samt direkte afholdte omkostninger, der ikke er omfattet af aftalerne. Fordelingen af indirekte afholdte omkostninger er sket ud fra et skønnet forbrug af omkostninger vedrørende henholdsvis pensions- og investeringsvirksomhed.

I *pensionsafkastskat* ("PAL-skat") indgår den pensionsafkastskat, der påhviler det pensionsafkastskattepligtige afkast, der indgår i resultatopgørelsen, uanset om pensionsafkastskatten er aktuel eller først skal betales i senere perioder.

Det *pensionstekniske resultat* er fratrukket overført formueafkast, der udgør egenkapitalens andel af formueafkast med fradrag af pensionsafkastskat.

I *pensionsafkastskat for egenkapitalen* indgår den pensionsafkastskat, der påhviler egenkapitalens andel af det pensionsafkastskattepligtige afkast.

Balance

Ejendomme måles til en beregnet dagsværdi efter afkastmetoden i henhold til Finanstilsynets vejledning. Dagsværdien opgøres på grundlag af den enkelte ejendoms forventede driftsafkast efter markedsforholdene og et til ejendommen knyttet forrentningskrav. Såfremt driftsafkastet efter markedsforholdene ikke umiddelbart kan opnås, er der ved værdiansættelsen taget højde herfor.

Da PBU's domicilejendom udgør en ubetydelig andel (under 20 pct.) af en større investeringsejendom, behandles den samlede ejendom inklusiv domicilejendommen som en investeringsejendom.

Investeringsejendomme, som er sat til salg, måles til en forventet salgspris. Hvis ejendommen sælges som udstykkede ejerlejligheder, reguleres den forventede salgspris med et fradrag svarende til usikkerheden på grund af den tidsmæssige forskydning i salget af lejlighederne.

Ejendomme under opførelse indregnes til en værdi, der svarer til de afholdte opførelsesudgifter.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måles til indre værdi. Da investeringsforeninger og afdelinger heraf, der er under pensionskassens kontrol, i al væsentlighed vedrører investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter, indgår de som investeringsforeningsandele i pensionskassens regnskab. Kapitalandele i associerede virksomheder måles til indre værdi tillagt værdien af eventuel goodwill modsvarende forskellen mellem kostprisen og indre værdi. Værdien af goodwill vurderes ved hver regnskabsafslutning i pensionskassen.

Finansielle investeringsaktiver, der består af aktier, obligationer og investeringsforeningsandele, måles til dagsværdi. Køb og salg af finansielle investeringsaktiver indregnes på afregningsdatoen. Dagsværdien af børsnoterede finansielle investeringsaktiver fastsættes ud fra lukkekursen på balancedagen eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer opgøres som nutidsværdi af obligationerne. Dagsværdien af unoterede finansielle investeringsaktiver fastlægges ved hjælp af værdiansættelsesmetoder, der har til formål at fastlægge den transaktionspris, som ville fremkomme i en handel på måletidspunktet imellem uafhængige parter.

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi.

Værdipapirer, der er solgt som led i *salgs- og tilbagekøbsforretninger*, beholdes i balancen under den respektive hovedpost (typisk obligationer), det modtagne beløb indregnes og forrentes som gæld til modparten. Værdipapirer erhvervet som led i *salgs- og tilbagekøbsforretninger* optages som tilgodehavender hos modparten, og afkastet indregnes under renter.

Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked pensioner optages til markedsværdi på balancedagen.

Øvrige poster i aktiverne optages til pålydende værdi med fradrag af nedskrivning for forventede tab eller til kostpris minus akkumulerede af- og nedskrivninger.

Valutakursregulering: Aktiver og passiver i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter balancedagens valutakurs.

Pensionshensættelserne måles til dagsværdien, som opgøres ud fra kapitalværdien af de forventede fremtidige pensionsydelse med fradrag af de fremtidige bidrag. De forventede fremtidige ind- og udbetalinger er bestemt ud fra forventningerne til den fremtidige dødelighed, invaliditet og omkostninger. Ved opgørelse af kapitalværdien er de forventede fremtidige ind- og udbetalinger diskonteret med den af Finanstilsynet opgjorte rentekurve. I hensættelserne indgår tillige tilskrevet bonus, som er anvendt til forøgelse af dækningerne. Bonuspotentiale på hvilende pensioner beregnes som medlemmets hensættelse med fradrag af garanterede ydelser, bonuspotentiale på fremtidige bidrag og nutidsværdien af det forventede fremtidige administrationsresultat (kapitaliseret administrationsoverskud).

Hensættelser for unit-linked kontrakter opgøres som markedsværdien af de tilknyttede investeringsaktiver på balancedagen med fradrag af nutidsværdien af det forventede fremtidige administrationsresultat (kapitaliseret administrationsoverskud).

Risikotillægget, jf. regnskabsbekendtgørelsens bilag 1, er indregnet som en reduktion af dødelighederne med 2 pct. Risikotillægget er et tillæg, som afspejler den usikkerhed, der er, når man skal fastlægge værdien af forpligtelserne, da ydelsernes størrelse og/eller forfaldstidspunkter ikke kendes med sikkerhed.

Fastsættelsen af dødeligheds- og invalideforudsætninger er skønnet ud fra en analyse af de konstaterede forhold. Parametrene vedrørende dødelighed er for ikke-invalid fastsat i forhold til Finanstilsynets benchmark for levetid og med indregning af forventet levetidsforbedring. For invalide er der fastsat en særskilt dødelighed. Øvrige parametre er fastsat uændret i forhold til tidligere, da der ikke er fundet ændringer i pensionskassens forhold, der kan begrunde en ændring. Omkostningsforudsætningerne er skønnet ud fra pensionskassens nuværende omkostningsforhold. Der er således ikke indregnet forventede fremtidige forbedringer af omkostningsniveauet i pensionskassen. Fastsættelse af hvile- og udtrædelsessandsynligheder er skønnet ud fra pensionskassens nuværende forhold. Ved skønnet af IBNR- og RBNS-hensættelserne er alle anmeldte skader vurderet og målt ud fra historisk erfaring, ligesom alle ikke-anmeldte skader er skønnet ud fra historisk erfaring.

Kollektivt bonuspotentiale indeholder forpligtelser til at yde bonus ud over de bonusbeløb, der er tilført de pensionsmæssige hensættelser. Kollektivt bonuspotentiale opdeles på risiko- og rentegrupper. Under kollektivt bonuspotentiale indgår gruppelevs-bonuskonto, som alene kan anvendes til gruppelevsforsikring.

Øvrige poster i passiverne måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis modsvarer nominel værdi.

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2015	2014	2015	2014
Note 2				
Bruttomedlemsbidrag				
Direkte forsikring med bonusordning				
Medlemsbidrag	2.089.576	2.041.924	2.089.576	2.041.924
Medlemsindskud	134.493	122.699	134.493	122.699
Gruppelivsforsikringspræmie	354.196	391.030	354.196	391.030
Bruttomedlemsbidrag, i alt	2.578.264	2.555.653	2.578.264	2.555.653
<i>Medlemsbidrag fordelt på lande:</i>				
Danmark	2.573.107	2.549.519	2.573.107	2.549.519
Andre EU-lande	4.641	5.622	4.641	5.622
Øvrige lande	516	511	516	511
<i>Præmien for direkte forsikring kan fordeles således:</i>				
Individuelt tegnede forsikringer	22.811	25.517	22.811	25.517
Forsikringer tegnet i ansættelsesforhold	2.201.257	2.139.106	2.201.257	2.139.106
Gruppelivsforsikrede	354.196	391.030	354.196	391.030
<i>Der er alene tegnet forsikringer med bonusordning</i>				
<i>Opgørelse af antal forsikrede:</i>				
Individuelt tegnet	2.033	1.823	2.033	1.823
Tegnet i ansættelsesforhold	110.055	108.830	110.055	108.830
Gruppelivsforsikrede	67.349	67.387	67.349	67.387
Note 3				
Kursreguleringer				
Investerings ejendomme	12.195	529	25.647	46.027
Kapitalandele	-204.597	358.477	1.578.302	2.440.737
Investeringsforeningsandele	1.910.330	2.924.178	-126.475	540.252
Obligationer	-475.577	1.359.870	-475.577	1.359.870
Afledte finansielle instrumenter	-834.619	-766.876	-834.619	-766.876
Likvide beholdninger	-67.244	-6.686	-67.244	-6.686
Kursreguleringer, i alt	340.489	3.869.492	100.034	3.613.324
Note 4				
Udbetalte ydelser				
Summer ved død	62.668	57.184	62.668	57.184
Summer ved invaliditet	80.325	74.605	80.325	74.605
Summer ved udløb	55.700	54.550	55.700	54.550
Statsafgift på kapitalpensioner	0	690.745	0	690.745
Pensions- og renteydelser	692.174	624.202	692.174	624.202
Tilbagekøb/udtrædelsesgodtgørelser	495.335	353.831	495.335	353.831
Udbetalte ydelser	1.386.203	1.855.117	1.386.203	1.855.117

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2015	2014	2015	2014
Note 5				
Pensionsmæssige driftsomkostninger f.e.r.				
Pensionsvirksomhed				
Andel af administrationsomkostninger	-33.677	-46.627	-33.731	-47.231
Investeringsvirksomhed				
Andel af administrationsomkostninger	-76.112	-64.209	-76.112	-64.209
Direkte investeringsomkostninger	-19.013	-15.745	-263.096	-93.643
Omkostningsrefusion fra investeringsforeninger	7.447	64.500	7.447	64.500
Investeringsvirksomhed, i alt	-87.678	-15.455	-331.761	-93.353
Der er i året afholdt følgende udgifter til personale ansat i PBU:				
Løn og vederlag inkl. pensionsbidrag til direktion, i alt	-5.544	-5.740	-5.544	-5.740
<i>Leif Brask-Rasmussen, Adm. direktør</i>	-3.320	-3.113	-3.320	-3.113
<i>Nina Reedtz Fink, Direktør (udtrådt af direktionen 9. marts 2015)</i>	-2.224	-2.627	-2.224	-2.627
Løn og vederlag til bestyrelsen, i alt	-640	-640	-640	-640
<i>Claus Omann Jensen, Formand</i>	-110	-110	-110	-110
<i>Henning Pedersen (udtrådt den 9. december 2014)</i>	0	-29	0	-29
<i>Lasse Bjerg Jørgensen</i>	-50	-44	-50	-44
<i>Steffen Poulsen</i>	-40	-40	-40	-40
<i>Kim Hyttel</i>	-40	-40	-40	-40
<i>Torstein Grubb</i>	-50	-50	-50	-50
<i>Mette Aagaard Larsen (indtrådt den 9. december 2014)</i>	-40	-17	-40	-17
<i>Andreas Liske Keil (indtrådt den 7. april 2015)</i>	-40	0	-40	0
<i>Niels E. Bjerrum (udtrådt den 7. april 2015)</i>	0	-40	0	-40
<i>Lis Skovberg, Særligt kvalificeret medlem</i>	-150	-150	-150	-150
<i>Leif Hasager, Særligt kvalificeret medlem</i>	-120	-120	-120	-120
Løn til risikotagere	-6.155	-6.683	-6.155	-6.683
Pensionsbidrag til risikotagere	-363	-501	-363	-501
Løn til medarbejdere	-12.193	-11.379	-12.193	-11.379
Pensionsbidrag	-1.780	-1.926	-1.780	-1.926
Andre udgifter til social sikring	-51	-52	-51	-52
Lønsumsafgift mv.	-3.058	-3.051	-3.058	-3.051
Personaleudgifter, i alt	-29.783	-29.972	-29.783	-29.972
Personaleudgifter, for året	-29.783	-29.972	-29.783	-29.972
PBU andel af personaleudgifter i Forca A/S	-34.882	-29.021	-34.882	-29.021
Samlet personaleudgifter, for året	-64.665	-58.993	-64.665	-58.993
Udover direktionen er følgende medarbejdere væsentlige risikotagere i PBU:				
Investeringsdirektøren				
Ansvarshavende aktuar og medlemschef				
Økonomidirektøren				
Compliance officeren				
Hverken direktion eller væsentlige risikotagere har variable lønde.				
Gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede i året	23	24	23	24
PBU's andel af antal heltidsbeskæftiget i året hos Forca A/S	50	42	50	42
Samlet gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i året	73	66	73	66
Honorar til generalforsamlingsvalgte revisorer				
Pensionskassens andel af revisoromkostningerne inklusive moms udgør:				
Ernst & Young P/S				
Lovpligtig revision af årsregnskabet	344	318	581	480
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	37	37	37	37
Skatterådgivning	68	80	84	80
Andre ydelser	0	147	19	147
Deloitte (Forca)				
Lovpligtig revision af årsregnskabet	673	484	673	484
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	0	0	0	0
Skatterådgivning	0	40	0	40
Andre ydelser	37	0	37	0
Samlede revisoromkostninger	1.159	1.106	1.431	1.268

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2015	2014	2015	2014
Note 6				
Driftsmidler				
Kostpris pr. 1. januar	3.490	3.764	4.096	4.370
Tilgang i året	1.725	383	1.725	383
Afgang i året	-1.531	-657	-1.531	-657
Kostpris, i alt	3.684	3.490	4.289	4.096
Ned- og afskrivninger pr. 1. januar	-2.281	-2.181	-2.815	-2.678
Årets nedskrivninger				
Årets afskrivninger	-378	-477	-385	-514
Årets ned- og afskrivninger på afhændede aktiver	939	377	939	377
Ned- og afskrivninger, i alt	-1.720	-2.281	-2.261	-2.815
Driftsmidler, i alt	1.964	1.209	2.029	1.281
Note 7				
Investerings ejendomme				
Dagsværdi pr. 1. januar	312.355	311.826	1.555.562	1.237.070
Tilgang i året	105	0	58.456	285.225
<i>Heraf Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S</i>	0	0	0	282.092
Afgang i året	0	0	-68.693	-11.016
Årets værdiregulering til dagsværdi	12.195	529	26.331	44.283
<i>Heraf Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S</i>	0	0	0	26.924
Dagsværdi, i alt	324.655	312.355	1.571.656	1.555.562
Heraf tilknyttet unit-linked pensioner	232.998	204.817	1.254.857	1.128.882
<i>Heraf Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S</i>	0	0	0	271.876
Heraf tilknyttet pensioner omfattet af gennemsnitsrenteprincippet	91.656	107.538	316.799	426.680
<i>Heraf Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S</i>	0	0	0	28.124
Vægtet gennemsnitlig afkastprocent, som indgår ved fastsættelse af dagsværdi:				
Ejendomme til boligudlejning	-	-	3,77	3,72
Ejendomme til erhvervsudlejning	5,35	5,50	5,52	5,50
Eksterne vurderinger har været anvendt ved målingen af investerings ejendomme.				
Note 8				
Sikkerhedsstillelse				
Pensionskassen har til sikkerhed for opfyldelsen af forpligtelser overfor pengeinstitutter deponeret likvider	225.939	281.707	225.939	281.707

Alle beløb i tusind kr.

Note 9

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter 2014

	Bogført værdi	Udløb år	Hovedstol
Future	0	0-1	804.207
Swap	-181.139	1-10	1.288.030
Valutaterminsforretninger	-232.566	0-1	15.077.580
	-413.705		

Afledte finansielle instrumenter 2014 koncern

Coveret warrant	28.917	0-1	6.816
Future	0	0-1	804.207
Swap	-181.139	1-10	1.288.030
Valutaterminsforretninger	-252.143	0-1	16.079.520
	-404.365		

Afledte finansielle instrumenter 2015

Future	0	0-1	1.044.768
Swap	-162.340	1-10	1.291.035
Valutaterminsforretninger	-89.440	0-1	15.612.154
	-251.780		

Bogført værdi kan specificeret således:

Afledte finansielle instrumenter med positiv bogført værdi	5.326
Afledte finansielle instrumenter med negativ bogført værdi	-26.746
Afledte finansielle instrumenter der kan henføres til unit linked aktiver	-230.360
	-251.780

Afledte finansielle instrumenter 2015 koncern

Coveret warrant	26.711	0-1	804
Coveret warrant	46.792	0-10	9.969.573
Future	0	0-1	1.044.768
Swap	-162.340	1-10	1.291.035
Valutaterminsforretninger	-79.890	0-1	17.510.210
	-168.727		

Pensionskassen		Koncernen	
2015	2014	2015	2014

Note 10

Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter

Kapitalandele	4.091.514	3.284.680	22.348.284	16.932.663
Investeringsforeningsandele	26.994.032	20.743.251	6.310.199	5.899.475
Obligationer	14.164.466	13.580.865	16.036.441	14.442.093
Afledte finansielle instrumenter	-230.360	-312.597	-156.317	-306.523
Indlån i kreditinstitutter	610.813	293.331	1.091.858	621.820
Investerings ejendomme	232.998	204.817	1.254.857	1.128.882
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	1.021.859	924.065	0	0
Kapitalandele i associerede virksomheder	168.361	121.950	168.361	121.950
Gæld til kreditinstitutter	-2.625.773	-2.641.487	-2.625.773	-2.641.487
Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter, i alt	44.427.910	36.198.874	44.427.910	36.198.874

Note 11

Andre tilgodehavender

Tilgodehavender hos porteføljemanagere	5.939	16.351	5.939	16.351
Diverse tilgodehavender	12.257	668	12.257	668
Andre aktiver i ejendomme	0	0	2.151	2.004
Andre tilgodehavender, i alt	18.196	17.019	20.347	19.023

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2015	2014	2015	2014
Note 12				
Andre periodeafgrænsningsposter				
Diverse periodeafgrænsningsposter	1	0	86.034	22.232
Forudbetalte pensioner	70.738	61.326	70.739	61.327
Andre periodeafgrænsningsposter, i alt	70.739	61.326	156.772	83.559

Note 13

Eventualaktiv

EU-domstolen har i 2014 afsagt en præjudiciel dom, hvorefter visse ydelser til investeringsforenings-lignende pensionskasser kan fritages for moms. Østre Landsret har i 2015 truffet endelig dansk afgørelse i sagen og SKAT har i forlængelse heraf i efteråret 2015 udsendt styresignal herom. Styresignalet implementerer praksisændringen i dansk praksis så pensionskasser og livsforsikringselskaber omfattes af momsfritagelsen. Den endelige definition af hvilke ydelser der er omfattet af fritagelsen samt opgørelsen af kravenes størrelse vil først blive afklaret ved sagsbehandling hos SKAT. Der er derfor fortsat usikkerhed omkring omfanget af størrelsen af det forventede samlede tilgodehavende.

Pensionskassen arbejder sammen med rådgivere på at udarbejde tilbagesøgning af det samlede tilgodehavende hos SKAT, som vi mener os berettiget til efter retningslinjerne i styresignalerne. Dette forventes først afklaret i løbet af 2016.

På en del af det samlede tilgodehavende, der vedrører administration hos ATP Pensionservice, er der i 2015 indgået et forlig med SKAT og dermed en endelig afklaring. Det forligte beløb er modtaget og indregnet i årsregnskabet for 2015.

Note 14

Overført resultat

Overført resultat pr. 1. januar	2.567.499	2.506.963	2.567.499	2.506.963
Overført af årets resultat	994.967	61.179	996.011	61.178
Udlodning af pensionistbonus	-19	-643	-19	-643
Overført resultat, i alt	3.562.447	2.567.499	3.563.491	2.567.499

Note 15

Kapitalkrav og basiskapital

Basiskapital:				
Egenkapital	3.681.433	2.686.485	3.682.476	2.686.485
Skatteaktiver i likvidationssituation	-13.228	0	-13.228	0
Basiskapital, i alt	3.668.205	2.686.485	3.669.249	2.686.485
Kapitalkrav	235.959	525.073	235.959	525.073
Overskydende basiskapital	3.432.246	2.161.411	3.433.290	2.161.411

Egenkapitalens skyggekonto

Saldo pr. 1. januar	3.146.271	2.678.241
Forrentning af primo saldo på skyggekonto	27.544	254.484
Beregnet forrentning af egenkapitalen iht. kontribution	92.813	274.453
Egenkapitalens andel af valgbonus og pensionistbonus mv.	-996.856	272
Nedskrivning af skyggekonto	-426.302	0
Overført fra resultatopgørelsen	-994.967	-61.179
Saldo pr. 31. december	848.503	3.146.271

Fordeling af skyggekonto efter kontributionsgrupper for de forsikringsbestande, der er omfattet af kontributionsprincippet (§111)

Rentegruppe afdeling A	623.792	1.897.333
Rentegruppe afdeling B	224.710	1.248.897
Risikogrupper, samlet	0	0
Omkostningsgrupper, samlet	0	41
Saldo pr. 31. december	848.503	3.146.271

Med udgangspunkt i den anvendte regnskabspraksis for opgørelse af hensættelse og de aktuelle markedsforhold forventes, at skyggekontoen vil kunne tilføres egenkapitalen.

Alle beløb i tusind kr.

Note 16

Pensionshensættelser

	Pensionskassen		Koncernen	
	2015	2014	2015	2014
Pensionshensættelser pr. 1. januar	10.973.199	11.692.453	10.973.199	11.692.537
Bestandsoverdragelse, Weekendpension	0	1.248	0	1.164
Akkumuleret værdiregulering pr. 1. januar	-2.908.213	-2.221.005	-2.908.213	-2.221.012
Akkumuleret værdiregulering, Weekendpension	0	-84	0	-77
Retrospektive hensættelser pr. 1. januar	8.064.986	9.472.612	8.064.986	9.472.611
Primokorrektion	50.140	0	50.140	0
Bruttobidrag	401.149	443.267	401.149	443.267
Rentetilskrivning	86.112	220.936	86.112	220.936
Pensionsydelser	-409.779	-768.280	-409.779	-768.280
PAL indskud	0	182	0	182
PAL omkostninger	0	-6	0	-6
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-5.847	-4.546	-5.847	-4.546
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-206.545	-220.311	-206.545	-220.311
Reserveflyt: Overgang til markedsrente	-1.930	7.188	-1.930	7.188
Reserveflyt: Transformation 1.1.2015 og 1.7.2015	-5.604.930	-1.322.046	-5.604.930	-1.322.046
Reserveflyt: Pensionering pensionspakken	209	3.617	209	3.617
Reserveflyt: Pensionering regulativ 1-6	2.391	88.854	2.391	88.854
Reserveflyt: Ved bidragsfritagelse	11.449	14.549	11.449	14.549
Transformationsbonus 1.1.2015 og 1.07.2015 (efter PAL)	900.931	84.547	900.931	84.547
Overgangsbonus (efter PAL)	58	-302	58	-302
Transformationsstyrkelse 1.1.2015	43	0	43	0
Andet	13.774	44.725	13.774	44.725
Retrospektive hensættelser pr. 31. december	3.302.211	8.064.987	3.302.211	8.064.987
Akkumuleret værdiregulering pr. 31. december	681.093	2.908.213	681.093	2.908.213
Pensionshensættelser, i alt	3.983.304	10.973.199	3.983.304	10.973.199
Den del af hensættelserne, der er friholdt for pensions-afkastskat, udgør	443.224	447.530	443.224	447.530
Anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner	0	-10	0	-10

Fordelingen af hensættelserne efter rentegrupper for de forsikringsbestande, der er omfattet af kontributionsprincippet, §100 stk. 3:

Afdeling A				
Garanterede ydelser	1.222.280	3.625.233	1.222.280	3.625.233
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	0	0	0	0
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	0	0	0	0
Hensættelse, i alt	1.222.280	3.625.233	1.222.280	3.625.233
Afdeling B				
Garanterede ydelser	1.355.563	4.968.303	1.355.563	4.968.303
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	22	61	22	61
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	1.048	0	1.048	0
Hensættelse, i alt	1.356.633	4.968.364	1.356.633	4.968.364
Afdeling D (koncern inkl. Livsforsikringsselskabet A/S)				
Garanterede ydelser	1.251.323	2.225.121	1.251.323	2.225.121
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	0	0	0	0
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	30.590	20.807	30.590	20.807
Hensættelse, i alt	1.281.913	2.245.928	1.281.913	2.245.928
Alle rentegrupper, i alt	3.860.826	10.839.525	3.860.826	10.839.525

Fordelingen af hensættelser efter tegningsrente for de forsikringsbestande, der ikke er omfattet af kontributionsprincippet, §100 stk. 4:

Afdeling C				
Garanterede ydelser uforrentet (gruppeliv)	122.477	133.674	122.477	133.674
Ugaranteret markedsrente	44.427.910	36.198.874	44.427.910	36.198.874
Hensættelse, i alt	44.550.387	36.332.548	44.550.387	36.332.548

	Pensionskassen		Koncernen	
	2015	2014	2015	2014
Note 17				
Kollektivt bonuspotentiale				
Kollektivt bonuspotentiale pr. 1. januar	1.391.842	1.057.654	1.391.842	1.057.654
Årets forbrug/hensættelse	267.200	339.646	267.200	339.646
Statsafgift på kapitalpensioner	0	-4.244	0	-4.244
Statsafgift på kapitalpensioner betalt af egenkapitalen mv	0	-1.214	0	-1.214
Kollektivt bonuspotentiale, i alt	1.659.042	1.391.842	1.659.042	1.391.842
Kollektivt bonuspotentiale kan specificeres således:				
Afdeling D (rentegruppe)	62.570	41.505	62.570	41.505
Omkostningsgrupper	1	1	1	1
Risikogrupper	1.596.471	1.350.336	1.596.471	1.350.336
Kollektivt bonuspotentiale, i alt	1.659.042	1.391.842	1.659.042	1.391.842
Bonusgraden for afdeling D (rentegruppe) udgør	5,1%	2,1%	5,1%	2,1%

Note 18
Hensættelser til unit-linked kontrakter

Pensionshensættelser pr. 1. januar	36.198.874	31.110.989	36.198.874	31.217.300
Bestandsoverdragelse, Weekendpension	0	108.608	0	2.297
Merrenten, Weekendpension	0	-718	0	-718
Akkumuleret værdiregulering pr. 1. januar	35.889	53.527	35.889	53.527
Retrospektive hensættelser pr. 1. januar	36.234.763	31.272.406	36.234.763	31.272.406
Primokorrektion	11.847	0	11.847	0
Bruttobidrag	2.177.115	2.112.386	2.177.115	2.112.386
Rentetilskrivning	1.174.443	2.846.337	1.174.443	2.846.337
Pensionsydelse	-976.424	-1.086.838	-976.424	-1.086.838
PAL indskud	0	88	0	88
PAL omkostninger	0	-3	0	-3
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-49.743	-66.752	-49.743	-66.752
Risikogevinster efter tilskrivning af risikobonus	-22.949	-42.395	-22.949	-42.395
Reserveflyt: Transformation 1.1.2015 og 1.7.2015	5.604.930	1.322.046	5.604.930	1.322.046
Reserveflyt: Overgang til markedsrente	1.930	-7.188	1.930	-7.188
Reserveflyt: Pensionering pensionspakken	-209	-3.617	-209	-3.617
Reserveflyt: Pensionering regulativ 1-6	-2.391	-88.854	-2.391	-88.854
Reserveflyt: Ved bidragsfritagelse	-11.449	-14.549	-11.449	-14.549
Transformationsbonus 1.1.2015 og 1.07.2015 (efter PAL)	271.083	0	271.083	0
Kompensation (og afskrivning af skyldig beløb) ved pensionering regulativ 1-6	325	24	325	24
Andet	14.638	-8.328	14.638	-8.328
Retrospektive hensættelser pr. 31. december	44.427.910	36.234.763	44.427.910	36.234.763
Akkumuleret værdiregulering pr. 31. december	0	-35.889	0	-35.889
Hensættelser til unit-linked kontrakter, i alt	44.427.910	36.198.874	44.427.910	36.198.874

Note 19
Gæld til kreditinstitutter

Gæld til kreditinstitutter vedrørende repoforretninger	497.212	1.110.027	497.212	1.110.027
Nominal prioritetsgæld	28.846	30.829	28.846	30.829
Gæld til kreditinstitutter, i alt	526.058	1.140.856	526.058	1.140.856
Gæld, forfalden efter 5 år	19.903	22.276	19.903	22.276

Der er over for kreditinstitutter stillet pantsikkerhed i ejendomme med en bogført værdi på 325 mio. kr. i pensionskassen og på 0 mio. kr. i dattervirksomheder pr. 31.12.2015.

Note 20
Anden gæld

Diverse gæld	43.327	40.529	108.516	91.274
Deposita fra lejere	0	4.568	20.850	20.201
Anden gæld i ejendomme	7.974	6.297	20.400	14.360
Anden gæld, i alt	51.301	51.394	149.767	125.835

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2015	2014	2015	2014
Note 21				
Periodeafgrænsningsposter				
Diverse periodeafgrænsningsposter	14.308	7.119	14.308	7.119
Periodeafgrænsningsposter, i alt	14.308	7.119	14.308	7.119

Note 22
Eventualforpligtelser

Investeringsaktiver til overtagelse efter regnskabsår	761.855	523.699	761.855	523.699
---	---------	---------	---------	---------

Pensionskassen har registreret aktiver til fordel for de forsikrede med 53.430 mio. kr., der fordeler sig på kapitalandele tilknyttede virksomheder 1.317 mio. kr., kapitalandele associerede virksomheder 228 mio. kr., kapitalandele 4.539 mio. kr., investeringsforeninger 31.234 mio. kr., obligationer 15.080 mio. kr., indlån i kreditinstitutter 948 mio. kr. og tilgodehavende renter 84 mio. kr. Heraf vedrører 44,4 mia. kr. investeringsaktiver tilknyttet unit-linked aktiver.

Der er afgivet investeringstilsagn overfor investeringsfonde med 3.031 mio. kr. pr. 31. december 2015.

Momsreguleringsforpligtelser vedrørende ejendomme udgør 3 mio. kr. for PBU og 8 mio. kr. for koncernen pr. 31. december 2015.

Forpligtelse til udvendig vedligeholdelse, jf. lov om midlertidig regulering af boligforholdene, § 18 andrager 0 mio. kr. for PBU og 7 mio. kr. for koncernen pr. 31. december 2015.

Som følge af at PBU Bolig A/S er overgået til selskabsskattefrihed i år 2001, afsættes der ikke i selskab udskudt skat. Såfremt selskabet på et senere tidspunkt ikke længere måtte opfylde betingelserne for skattefrihed udgør skatteforpligtelsen ca. 92 mio. kr.

SKAT har i 2015 udbedt oplysninger om grundlaget for PAL-opgørelsen, herunder særligt lempelse for betalt udenlandsk kapitalindkomstskat (udbytter). På denne baggrund har SKAT den 4. januar 2016 fremsendt afgørelse til PBU om en samlet forhøjelse af PAL-skatten med 10,7 mio. kr. i 2012 og med 15,6 mio. kr. i 2013. Pensionskassens ledelse er ikke enig i SKATs fortolkning, og vil derfor påklage afgørelsen. Direktionen har indhentet vurdering fra et advokatfirma, der fører en række tilsvarende sager for andre pensionsinstitutter. Advokatfirmaet vurderer, at der vil være gode muligheder for at få medhold i klagen. Der er derfor ikke indregnet en forpligtelse i årsregnskabet.

Der foreligger ingen panthæftelser, kautions-, garanti- eller lignende forpligtelser ud over, hvad der fremgår af regnskabet.

	Pensionskassen	
	2015	2014
Note 23		
Nærtstående parter		

PBU Bolig A/S
Livsforsikringsselskabet A/S (solvent likvideret oktober 2015)
PBU Ejendomsudvikling ApS
Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S
Bygmester Have ApS
Ejendomsudvikling Kronborg Strand P/S
Forca A/S

Transaktioner med PBU Bolig A/S		
Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger lejer kontorlokaler i Ejendommen Østerfælled Torv 3, årlig leje	1.238	1.179
Lejeaftalen er indgået på markedsmæssige vilkår.		
PBU har i 2015 oppebåret et administrationsvederlag på	700	700
Transaktioner med Livsforsikringsselskabet A/S		
PBU har i 2015 betalt renter vedrørende investeringsaktiver på	0	4.603
PBU har i 2015 oppebåret et administrationsvederlag på	0	58
Bestandsoverdragelse fra Livsforsikringsselskabet A/S (solvent likvideret 2015) udgør	0	107.890
Kapitaludlodning fra Livsforsikringsselskabet A/S (solvent likvideret 2015) udgør	49.076	0
Transaktioner med PBU Ejendomsudvikling ApS		
PBU har i 2015 oppebåret et administrationsvederlag på	40	40
Transaktioner med Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S		
PBU har i 2015 oppebåret et administrationsvederlag på	200	200
Transaktioner med Ejendomsudvikling Kronborg Strand P/S		
PBU har i 2015 oppebåret et administrationsvederlag på	40	40

Løbende mellemværender forrentes på markedsvilkår.

PBU's bestyrelse og direktion fremgår af note 5

Pensionskassen		
	2015	2014
Pensionskassen har kapitalandele i følgende tilknyttede virksomheder :		
Livsforsikringsselskabet A/S (solvent likvideret 2015) med hjemsted i København. Aktivitet: Pensionsvirksomhed Ejerandel : 100 %		
Virksomhedens resultat	-258	-891
Virksomhedens egenkapital	0	49.453
PBU Bolig A/S med hjemsted i København. Aktivitet: Eje og udleje af fast ejendom Ejerandel : 100 %		
Virksomhedens resultat	45.163	48.161
Virksomhedens egenkapital	978.358	968.194
PBU Ejendomsudvikling ApS med hjemsted i København. Aktivitet: Udøve virksomhed som komplementar i partnerselskaber Ejerandel : 100 %		
Virksomhedens resultat	7	5
Virksomhedens egenkapital	235	228
Professionel forening Institutionel Investor FMBA med hjemsted i København. Aktivitet: Investeringsadministration Ejerandel : 100 %		
Virksomhedens resultat	2.055.766	2.467.567
Virksomhedens egenkapital	23.526.693	18.900.500
Da den professionelle forening i al væsentlighed vedrører investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter indgår foreningen som investeringsforeningsandele i pensionskassen		
Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S med hjemsted i København. Aktivitet: Udøve virksomhed med ejendomsudvikling Ejerandel : 100 %		
Virksomhedens resultat	6.743	37.366
Virksomhedens egenkapital	317.933	326.190
Bygmester Have ApS med hjemsted i København. Aktivitet: Udøve virksomhed med ejendomsudvikling Ejerandel : 90 %		
Virksomhedens resultat	-484	-
Virksomhedens egenkapital	9.953	-

Pensionskassen		Koncernen	
	2015	2014	
Pensionskassen har kapitalandele i følgende associerede virksomheder :			
Ejendomsudvikling Kronborg Strand P/S med hjemsted i København Aktivitet: Udøve virksomhed med ejendomsudvikling Ejerandel : 47 %			
Virksomhedens resultat	-16.013	-16.518	-16.013
Virksomhedens egenkapital	78.751	92.964	78.751
Forca A/S med hjemsted i Gentofte Aktivitet: Udøve virksomhed med administration af pensionsvirksomhed Ejerandel : 33,33 %			
Virksomhedens resultat	6.014	4.288	6.014
Virksomhedens egenkapital	420.730	414.716	420.730
Industri Udvikling A/S med hjemsted i København Aktivitet: Drive investeringsvirksomhed med særlig fokus på fremstillingsvirksomhed og anden virksomhed, der står i forbindelse hermed Ejerandel : 36,13 %			
Virksomhedens resultat	26.500	0	26.500
Virksomhedens egenkapital	153.300	0	153.300

Note 24**Femårsoversigt og nøgletal**

Femårsoversigt og nøgletal fremgår af Ledelsesberetningen tabel 7-8.

Note 25**Realiserede resultat**

Principper for fordeling af det realiserede resultat fremgår af Anvendt regnskabspraksis note 1.

Fordeling af det realiserede resultat fremgår af Ledelsesberegningen tabel 2.

Note 26**Finansielle risici**

Beskrivelse af politikker mv. vedr. finansielle risici fremgår af Ledelsesberetningen side 9-10.

Note 27**Aktiebeholdning fordelt på brancher og regioner**

Alle tal i pct.	Danmark	Øvrige Europa	Nordamerika	Sydamerika	Japan	Øvrige fjerneøsten	Øvrige lande	Ikke fordelt	I alt
Energi	0,0	1,5	1,4	0,1	0,0	0,7	0,0	0,0	3,7
Materialer	0,0	2,2	2,1	0,1	0,0	0,4	0,0	0,0	4,8
Industri	0,0	4,9	4,9	0,2	0,3	0,7	0,0	0,0	11,0
Forbrugsgoder	0,0	5,5	6,0	0,3	0,5	0,8	0,1	0,0	13,0
Konsument-varer	0,0	4,4	2,6	0,3	0,2	1,1	0,0	0,0	8,7
Sundhedspleje	0,0	3,5	7,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0	11,1
Finans	7,0	9,0	6,8	0,7	0,5	4,0	0,0	0,0	28,0
IT	0,0	2,4	7,5	0,1	0,2	3,2	0,0	0,0	13,3
Telekommunikation	0,0	2,2	0,2	0,0	0,6	0,7	0,0	0,0	3,6
Forsyning	0,0	1,1	1,0	0,1	0,0	0,4	0,0	0,0	2,6
Ikke fordelt	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
I alt	7,0	36,7	39,7	1,8	2,5	12,2	0,1	0,0	100,0

Note 28**Følsomhedsoplysninger**

Alle beløb i mio. kr.

Hændelse	Minimum påvirkning af basiskapitalen	Maksimum påvirkning af kollektivt bonuspotentiale	Maksimum påvirkning af bonuspotentiale på hvilende pensioner før ændring i anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner	Maksimum påvirkning af anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner
Rentestigning på 0,7-1,0 pct. point	32	-13	36	0
Rentefald på 0,7 -1,0 pct. point	-53	3	-22	0
Aktiekursfald på 12 pct.	-224	-39	0	-1
Ejendomsprisfald på 8 pct.	-33	-8	0	-1
Valutakursrisiko (VaR 99 pct.)	-20	-4	0	-1
Tab på modparter på 8 pct.	-68	-16	0	-1
Fald i dødelighedsintensiteten på 10 pct.	-66	-7	-3	0
Stigning i dødelighedsintensiteten på 10 pct.	60	6	3	0
Stigning i invalideintensiteten på 10 pct.	0	0	0	0

Note 29**Specifikation af investeringsaktiver og -afkast - uden Unit-linked aktiver**

Alle beløb i mio. kr.

Alle beløb i mio. kr.

	Regnskabsmæssig værdi		Nettoinvesteringer	Afkast i % p.a. før pensions- afkastskat og selskabsskat
	Primo	Ultimo		
Grunde og bygninger, der er direkte ejet	107	92	-29	3,9%
Ejendomsaktieselskaber	861	615	-289	8,1%
Grunde og bygninger i alt	969	707	-318	7,6 %
Andre dattervirksomheder	0	0	0	0,0 %
Børsnoterede danske kapitalandele	292	210	-95	20,2%
Unoterede danske kapitalandele	122	368	252	4,2%
Børsnoterede udenlandske kapitalandele	3.952	2.624	-1.262	10,7%
Unoterede udenlandske kapitalandele	204	124	-67	-14,1%
Øvrige kapitalandele i alt	4.571	3.326	-1.171	9,7 %
Statsobligationer (Zone A)	3.623	1.481	-1.473	-0,8%
Realkreditobligationer	4.293	1.982	-1.096	-0,2%
Indeksobligationer	768	629	-61	1,0%
Kreditobligationer investment grade	0	58	59	-6,4%
samt emerging markets obl.	2.082	981	-943	-1,0%
Andre obligationer	64	217	167	-5,7%
Obligationer i alt	10.830	5.347	-3.347	-0,7 %
Pantesikrede udlån	0	0	0	0,0 %
Øvrige finansielle investeringsaktiver	147	396	-4	1,8 %
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelse	-101	-21	0	

Afkast i % er tidsvægtet på baggrund af afkastet på månedsbasis.

Der er foretaget reklassifikation i forhold til sidste årsregnskab

Note 30**Specifikation af investeringsaktiver og -afkast i alt**

Alle beløb i mio. kr.

	Regnskabsmæssig værdi		Nettoinvesteringer	Afkast i % p.a. før pensions- afkastskat og selskabsskat
	Primo	Ultimo		
Grunde og bygninger, der er direkte ejet	312	325	0	3,9%
Ejendomsaktieselskaber	3.186	3.272	-67	6,3%
Grunde og bygninger i alt	3.499	3.597	-67	6,1 %
Andre dattervirksomheder	0	0	0	0 %
Børsnoterede danske kapitalandele	1.323	1.590	0	20%
Unoterede danske kapitalandele	928	2.818	1.665	10,1%
Børsnoterede udenlandske kapitalandele	18.049	20.667	784	10,8%
Unoterede udenlandske kapitalandele	1.573	1.054	-444	-1,6%
Øvrige kapitalandele i alt	21.873	26.128	2.006	10,7 %
Statsobligationer (Zone A)	8.576	6.054	-2.379	-0,4%
Realkreditobligationer	11.985	10.509	-1.155	-0,6%
Indeksobligationer	2.344	2.745	425	0,0%
Kreditobligationer investment grade	0	306	308	-6,3%
Kreditobligationer non investment grade				
samt emerging markets obl.	6.622	5.569	-924	-1,1%
Andre obligationer	272	1.144	938	-5,6%
Obligationer i alt	29.800	26.327	-2.786	-0,8 %
Pantesikrede udlån	0	0	0	0 %
Øvrige finansielle investeringsaktiver	497	1.007	-59	1,8 %
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelse	-414	-252	0	

Afkast i % er tidsvægtet på baggrund af afkastet på månedsbasis.

Der er foretaget reklassifikation i forhold til sidste årsregnskab

